Ч. 276 (14.525). Львів, вівторок 8. грудня 1936. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 225-41.
„ Друкарні: 227-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

✝

Василь Стефаник

помер 6-го ц. м. у Русові в 65 році життя.

В. Стефаник народився 14. травня 1871 р. у Русові, снятинського повіту, як син середнезаможніх селян. До народньої школи ходив у рідному селі, до міської у Снятині, пізніше до гімназії в Коломиї та Дрогобичі. У 1892 р. виїхав до Кракова на медицину, але своєю вдачею та заінтересуванням не годився для систематичних університетських студій і в 1900 р. вернувся до рідного села, щоб господарювати. Вже підчас своїх університетських студій увійшов він у ближчі товариські взаємини з гуртом передових тодішніх польських письменників і мистців, і його перші нариси, що ввійшли до „Синьої книжечки“, появились на сторінках передового польського журналу „Жице“, редагованого С. Пшибишевським і С. Виспянським. У 1903 р. виїхав він спеціяльно до Полтави на відкриття памятника Котляревському. Від 1904. до 1909. жив у Стецевій (снятинського повіту) у свого тестя. У 1908 р. вийшов він послом до австрійського парляменту як кандидат радикальної партії. У 1918 р. був у президії Національної Ради і як один з делеґатів виїхав до Києва, на свято злуки.

Від 1909 р. жив постійно у Русові і не брав ближчої участи у громадському житті. В. Стефаник був одним із дотеперішніх голов „Т-ва письменників і журналістів“. В. Стефаник видав такі окремі твори: „Синя книжечка“, „Камінний хрест“, „Дорога“, „Моє слово“ і „Земля“, крім цього низку оповідань. У 1933 р. вийшов у Львові ювилейний збірник його нарисів п. з. „Твори“.

*

Не стало найбільшого письменника Галицької Землі. Від часу смерти І. Франка, Стефаник був тим, на якого ми могли вказати як на найдостойнішого представника европейського рівня нашої літератури. Сам Франко відкрив цю величину Стефаника і вказав на неї з гордістю.

Нема змоги, хочби кількома словами, зясувати якслід у чому ця величина. На кожне речення його характеристики требаб щонайменше стільки часу, що він присвячував на характеристику своїх героїв, яких різьбив роками, довгими безсонними ночами.

Написав Стефаник дуже мало, неодин казав і може казати, що замало. А проте в літературі скількість творів ніколи не рішала про їх якість. Знаємо письменників, яких імення записане нестертими буквами на сторінках всесвітньої літератури за одну маленьку збірку. Самоцвітів ніхто не важить на кіля.

Стефаник належав до шліфарів діямантів, що працюють поволі, довгими роками, так, немов би слова були тим дорогоцінним матеріялом, з якого можна добути найбільше багатство. Трицять кілька років тому виступив він із маленькою збіркою, сірою, непомітною, як пташка сільських дітей, і відразу станув перед нами на ввесь ріст як зрілий, небуденний мистець.

Ширший загал, звичайні читачі, могли дивуватись, щó саме письменники находять такого нового в нарисах Стефаника, але знавці відчули в ньому якстій того, що глянув новим оком на такий знайомий нам селянський світ і вмів передати його новим словом.

Дрімала у Стефанику енерґія нашого села, що робить на перший погляд враження чогось засинного, знесиленого, а проте має в собі загрозливу силу і вміє проявлятись несподіваними вибухами стихії. Вона непримітна, часто і непримітна, але дужа, могутня, близька землі та її плодотворним сокам.

Стефаник знав і казав сам, що світ, в якому живе — малий, але він бачить у ньому все те, що треба, щоб змалювати красу людської душі, хочби в найсумніших її проявах. Село — рідне село, з яким не любив розставатись, було для нього невпинно новою спонукою до роздумувань над життям, над людським життям, бо в селі, як у дзеркалі, відбивались для нього всі великі конфлікти людини, що бажає тільки двох ідеалів: свободи та особистого щастя. У змаганні Стефаникових героїв із середовищем і самим собою найдете всі головні конфлікти, що виринають і в вашому житті.

Звязкий, обривчастий стиль Стефаника передавав зовсім нові тремтіння людської душі. Хто стежив за цими новими порухами психольоґії, не ставив собі вже давніх питань з романтичної доби: чи ми повинні співчувати нещасливим героям і працювати для них? — тут ішло про щось зовсім інше — про нове розуміння людини і мистецького твору.

Як кожний великий мистець Стефаник давав нагоду ріжним читачам і ріжним критикам уважати його за „свого“. Мистець змальовуючи те, що бачить і відчуває з нюансами, ріжнограниио, залишає завсіди багато перспектив, з яких змальований предмет виступає однаково ясно, з цілою низкою тонів і півтонів.

Не були Стефаникові чужі ні громадські справи, ні всі ті події, що складаються на щоденну національну та суспільну боротьбу. Він стежив за ними, цікавився і хвилювався ними, але дивився на життя поглядом мистця, який хоче із струмка буденщини і великої хуртовини добути картину, що моглаб залишитись як наболілий, могутній акорд.

Минали роки, — Стефаник обзивався щораз рідше. Обставини і своєрідна психічна орґанізація, зрозуміла тільки тим, що розуміють механізм творчости, не дозволяли йому відтворювати ще раз те, що він уже раз передав, схопив, закріпив у слові. А проте залишені ним картини не блідли, його слово не тратило сили свого впливу.

Можете відкрити якунебудь сторінку великих письменників, що відтворювали психольоґію селянської душі і прирівняти її з якоюнебудь сторінкою Стефаника: — цього буде досить, щоб відчути силу його таланту, небуденного, хоч спрямованого на такі, здається, буденні теми, на таких збуденнілих, нецікавих героїв.

Хто зустрічався з ним іще недавно, міг і дивуватись, чому він іще не пише. Правда, він не потребував збільшувати свого імення, і знав, що з письменницької праці і так жити не можна. Ми тільки інколи мали деякий жаль до нього, чому він не пише для нас, забуваючи, що мав він багато-багато причин, щоб не думать про читачів. Читачів мав він так мало, як мають їх тільки вибрані, незрозумілі письменники.

*

До останньої хвилини свого життя проявляв Стефаник усі прикмети свого ворошкого, бистрого ума.

Від довгих років ми знали про його недугу. Він пригадував її нам із квасним, напів іронічним усміхом, коли відмовлявся від надто „офіціяльних“ виступів, враховуючи до них навіть вечерю у ширшому гурті. „Кажу-ж вам, що не можу! о! повинен би до лікаря піти. Навіть уже замовився до Панчишина і не пішов чомусь...“

(Докінчення статті на стор. 2-ій).

Просвітній фронт.

(З нагоди свята „Просвіти“).

Сьогодні Товариство „Просвіта“ у Львові, одно з найстарших культурних огнищ у Галичині, святкує 68-ліття свого істнування.

Нема можливости в ґазетній статті подати докладний огляд тої праці, що її виконало Товариство „Просвіта“ дотепер. Обмежуся наведенням декількох прикладів, щоб ілюструвати значні досягнення „Просвіти“ за останні часи в порівнанні з першими роками її діяльности. Так у 1886 р., себто 50 років тому, „Просвіта“ видала всього 7 книжечок у кількості 32.275 примірників, а в 1935 р. видала 12 чисел журналу „Життя і Знання“ в кількості 22.000 примірників, 20 книжечок у кількості 136.132 примірників та ноти в кількості 5.906 примірників. У 1891 р., себто 35 років тому, засновано перших пять читалень, а в 1935 р. було 3.071 діяльних читалень і при них 2.915 бібліотек.

Хоч які значні досягнення „Просвіти“, всеж перед нею стоїть ще багато праці, як у ділянці кількісного зросту освітніх клітин, так — і це може головне — в поглибленні самої освітньо-виховної праці.

Не треба забувати, що життя все більш переконливо доводить, що самовиховання має бути динамічне, себто не сміє ніколи зупинятись чи кінчатись; життя безупинно висуває нові форми та методи освітньої праці, втягаючи до тої праці все більшу кількість діячів з фаховою підготовою, та головне — поширює круг інтересів, що стають предметом самовиховання.

Щоб іти з життям цілої нації, „Просвіта“ не може залишатися при старих формах і методах освітньої праці, — вона повинна приглядатись до того, як ведеться просвітна праця в інших країнах, щоб запозичити відтіль добрі почини; повинна забезпечити свої організації кадрами спеціяльно підготовлених діячів та взагалі мобілізувати до культурного фронту всіх тих, що можуть у тій чи іншій формі прислужитись культурно-освітній справі; повинна внести пляномірність у своїй діяльності та прямувати до обєднання зі всіма установами, що працюють на полі позашкільної освіти.

Отож перед Товариством „Просвіта“, на мою думку, стоять такі чергові завдання:

1) утворити при централі спеціяльний відділ, що мав би на меті студіювати діяльність культурно-освітніх орґанізацій на чужині, встановити з ними та з Міжнародньою Асоціяцією виховання дорослих постійні звязки, уладжувати конференції та наради з просвітніми діячами краю, зорганізувати студійну бібліотеку, що постійно поповнювалась би не лише місцевими працями та часописами з ділянки позашкільної освіти, але й закордонними;

2) приспішити реалізацію думки незабутнього голови „Просвіти“ Михайла Галущинського про заснування при „Просвіті“ Освітнього Інституту для підготови культурно-освітніх діячів;

3) взяти на себе почин в організації Культурно-Освітнього Союзу, що обєднав би у собі

всі ті установи в краю, які працюють на полі позашкільної освіти („Просвіта", „Рідна Школа", „С. Г.", „Союз Українок", централі кооператив і т. д.). Доцільність такого обєднання освітніх організацій якнайкраще можна бачити на прикладі Освітнього Союзу у Празі — під назвою „Народньо-Освітній Інститут ім. Масарика", про що я вже раз мав нагоду писати на сторінках „Діла".

Одначе здійснення цих завдань, як і ріжних пекучих потреб, що стоять перед Товариством „Просвіта", стане можливе лише тоді, коли українське громадянство прийде „Просвіті" з матеріяльною допомогою та візьме якнайактивнішу участь у рядах просвітнього фронту.

Хочемо вірити, що заклик Головного Виділу „Просвіти" в справі створення могутнього просвітнього фронту та в справі зложення „Просвіті" — з нагоди місяця „Просвіти" — відповідного грошевого фонду знайде відгук серед усього українського громадянства.

Ст. Сірополко.

(Докінчення зі стор. 1-шої).

Промовляв Стефаник завсіди таким бадьорим тоном і так слово „старість" не підходило до його всієї постаті та поведінки, що всі ми, „шмаркачі" — як він залюбки називав нас — уважали його за свого ровесника. Коли він сходився з нами, вибирав завсіди „затінки", таке захисне місце у невеличкому льокалі, щоб якнайменше людей знало, що він приїхав до Львова. Хоч як любив погуторити у товаристві, він лякався всяких громадських виступів, навіть обовязків, тому, що почував себе самотником, трохи дикуном, рідним сином села, якому не підходить увесь спосіб міського життя з його гомоном і метушнею.

Оця відраза до гомону характеризувала все життя Стефаника, немов би він почував себе не здатним виступати скрізь там, де не міг дорівняти своїй мистецькій величині. Всі, що мали колинебудь з ним до діла, мусіли відчути його індивідуальність, що мала власний стиль і насвій оригінальний підхід до всіх справ, громадських і мистецьких. Таке враження залишив він теж на всіх чужинців, яким доводилось із ним зустрічатись.

Не швидко українська література матиме другого такого письменника, як Стефаник, що виступить як свідомий усіх своїх засобів митець і який зуміє втриматись усе життя на такому високому рівні.

м. р.

*

ЖАЛІБНЕ ЗАСІДАННЯ Т-ВА ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ.

На вістку про смерть Василя Стефаника Рада Т-ва Письменників і Журналістів відбула жалібне засідання та рішила делегувати на похорон — голову Т-ва ред. Р. Купчинського.

Апостольська Адміністратура Лемківщини

ДАРУЄ МАЙНО ГР.-КАТ. ЦЕРКВИ Т-ВУ КАЧКОВСЬКОГО.

В ч. 23. „Нашого Лемка" п. з. „Яким правом" читаємо, що Апостольський Адміністратор Лемківщини поручив завідателеві парохії в Чорноріках, щоби він в імени своїх парохіян і в імени гр.-кат. Церкви, яка є власником дому, що стоїть на церковному городі, підписав прохання до згаданої Адміністрації у справі дарування цього дому т-ву ім. Качковського. В цій статті наглядно доказано, що вище згаданий поступок Апост. Адміністратора не спирається на ніякій правній і моральній основі. Бо гр.-кат. Церква не може взагалі дарувати свого майна якійсь установі, яка з Церквою та з її потребами не має ніякого звязку, тим більше не може дарувати такому товариству, яке до гр.-кат. Церкви ставиться ворожо та її поборює. Такою саме установою є т-во ім. Качковського. Саме воно за ввесь час свого існування підкопувало повагу гр.-кат. Церкви, зневажало її Єрархів, кидало наклепи на Унію і кат. Святих, вихвалювало схизму та взи-

вало наш нарід до переходу на „веру атцов", себто на православіє. І саме цьому т-ву ім. М. Качковського, ворожому гр.-кат. Церкві, хоче Ап. Адміністратор Лемківщини зробити презент з майна гр.-кат. Церкви. Іншими словами ця справа виглядає так: католицький Єрарх дає ніж у руки ворогам католицької Церкви, щоби вони цим ножем лекше підтинали її сили.

В доповненню до вище згаданої статті „Нашого Лемка" постараємось пригадати цю шкідливу ролю, яку у відношенні до гр.-кат. Церкви відіграло за ввесь час свого існування т-во ім. Качковського, щоби читачі пізнали, як дуже неморальною є „махінація" Ап. Адміністрації Лемківщини з цим нещасним дарунком католицького дому в Чорноріках.

Як відомо, т-во Качковського основане в 1874 р., поставило собі за завдання гарну ціль, а саме освіту селян. Для них, як читаємо у статутах, мало т-во видавати „популярні, повчальні й дешеві книжки про релігію, моральність, господарство і т. п." — Отже згадана діяльність мала відбутись у католицькому дусі, бо всі книжечки та брошури були призначені для нашого гр.-кат. народу у Галичині. Одначе дійсність виявила, що т-во ім. Качковського почало поширяти між нашим народом книжечки та брошури, писані у православному дусі, а одночасно нападати на гр.-кат. Церкву, зневажати наших Єрархів і священиків та висмівати католицьких святих. До читалень ім. Качковського, основаних по ріжних наших селах, почала приходити москвофільська преса, не лише з виразною православною закраскою і тенденцією, але також з отвертою пропагандою „схизми". Читальні Качковського передплачували цю пресу для своїх членів, а їх централя у Львові, опанована пареславним і православним духом, не лише ніколи на це не реагувала, але навіть припоручала читати цю пресу. Таким чином православна отруя почала шнопитись у деяких наших селах у Східній Галичині та в численних селах на Лемківщині. Читальні Качковського передплачували в минувшому століттю такі москвофільські ґазети як: „Пролом", „Новий Пролом", „Слово", „Рускую Раду" і „Науку".

Щоб читачі могли добре пізнати, в якому напрямі писала згадана преса, зазначимо, що прим. „Слово" за ввесь час свого довголітнього існування, не написало ні одної статті в кат. дусі, лише виключно в православному. В тому „Слові" з 1877 р. читаємо, що „Галицька Русь була і завжди буде православна" та що „Слово" мусить бути „редаговане в тому дусі, щоби розбудити у Русинів співчуття для православної Церкви", а його статті мусять бути „вимірені в саме серце Риму і на потіху Росії". Подібно писав і „Новий Пролом". І так у 132 ч. цієї газети з 1884 р. читаємо, що „Унія не принесла нашій Руси ніякої користи, лиш шкоду і тому Русь буде примушена зірвати з унією і вернутись назад до православія". В такому самє дусі писали всі інші, вище згадані, москвофільські ґазети. — Львівський гр.-кат. Митрополичий Ординаріят заборонив передплачувати й читати ці ґазети, але читальні Качковського цієї заборони не послухали і дальше живились такою православною отрутою.

Ще краще „пописувались" читальні Качковського на початку 20. століття, перед самою світовою війною, бо вони передплачували тоді такі москвофільські, або таки просто православні газети як „Галичанина", „Русское Слово", „Русскую Волю", „Прикарпатскую Русь" та „Голос Народа". До деяких читалень Качковського заглядав тоді теж „Почаевскій Листок". Хто мав нагоду переглядати колись всю цю, вище згадану, москвофільську лектуру, тому вже хіба не треба доказувати того, що ця лектура була наскрізь переповнена духом „схизми". Поправ не занедбувало т-во Качковського наводнювати всі свої читальні подібною своєю власною лектурою. Воно видавало і розсилало до своїх читалень ріжні книжечки, брошури та календарі, писані у прихильному дусі до православія та з нехіттю і ненавистю до гр.-кат. Церкви й Унії. Перечитаймо хочби такі передвоєнні видання Т-ва Качк., як „Иван Наумович, его жизнь и діятельность", „Безбрачіе і брак нашого русского духовенства", „Саванароля", „Два владики" і т. п., а переконаємося, яка ненависть віє з цих видань до гр.-кат. Церкви, наших гр.-кат. Владик та Унії, а які гимни та похвали співають там православію!

І тепер, по світовій війні, не змінило т-во Качковського своєї лінії, бо всі повоєнні „ізданія" т-ва Качковського (брошури й календарі) навіяні таким самим духом православія, як і раніше. Прим. у брошурі „Дуклянскій перевал" та в „Історії одного мальчика" читаємо гимни та ріжні славословія в честь православія, а в календарі Качковського за 1933 р. находимо кпини і насмішки зі св. Йосафата. Навіть місяцеслови у календарях Качковського навіяні православним духом, бо ось прим. у календарі за 1934 рік у рубриці „русскіе святыи", нема зовсім зазначених таких католицьких свят як Пресв. Серця Христового, Царя-Христа і св. Йосафата, а в календарі за за 1933 р. не зазначено свята Пресвятої Евхаристії, хоч їх наша гр.-кат. Церква торжественно святкує і вони зазначені в інших календарях. Тих свят — як відомо — нема у православних і тому т-во Качковського вважало за відповідне не поміщувати їх у вище згаданих річниках свого календаря, хоч цей календар поширило воно головно між гр.-католиками.

Своїм читальням поручає т-во Качковського передплачувати москвофільський орган „Землю і Волю", яка постійно висміває, обкидає болотом і зневажає гр.-кат. Церкву, нашу Єрархію, кат. святих (св. Йосафата), кат. установи (прим. „Катол. Акцію") і католицькі товариства та братства (прим. Серця Христового й інші). Зате вихваляє „Земля і Воля" православіє та вболіває за її поширенням. За девять літ існування „Землі і Волі" не читав я в ній ні одної статті, написаної у катол. дусі (хоч висилають її головно гр. католикам), але за те православію співає нераз „Земля і Воля" похвальні гимни. І тим саме крамом переповнені читальні Качковського. Тому й не диво, що з цих читалень все віяло і віє православним духом та що вони стали (прим. на Лемківщині) дійсними кузнями православія. З тих читалень плила та ще й тепер пливе православна ґанґрена, яка в деяких лемківських селах затроїла та ще й дальше намагається затроювати національний і релігійний організм українських лемків.

Тому то поведінка ап. адміністратора Лемківщини у справі дарування католицького майна схизмофільському т-ву Качковського вважаємо національно-релігійним злочином, який слід затаврувати. А може цей дарунок — це рекомпензата за те, що схизмофільське т-во Качковського помістило у своєму календарі за 1937 р. фотографію теперішнього ап. адміністратора Лемківщини з одночасними пеанами на його честь?

Лемко.

„Діло“ в минулому й майбутньому.

Від Редакції. Тиждень тому, у 271 числі „Діла“ з 1. грудня ц. р. помістили ми передову статтю п. н. „Характер і завдання „Діла“, в якій висували необхідність зберігти для „Діла“ і надалі повну незалежність у справах політичної тактики. На доказ, що наші міркування були правильні та щоб усунути всякі евент. непорозуміння, поміщуємо ще на цю саму тему статтю визначного українського громадянського діяча, політика й парляментариста і давнього приятеля та співробітника нашого часопису — посла д-ра Степана Барана. Підкреслюємо, що ці обидві статті були писані зовсім від себе незалежно, а проте передають ті самі думки і творять неначе природне взаємне доповнення.

Значіння преси в житті народу й держави характеризує найліпше відомий вислів англійського короля Едварда VII., що хотів би бути редактором впливового часопису, якщо не був би королем. Найновіша історія, зокрема історія війни й повоєнних літ знає випадки, що деякі держави повставали, а старі могучі валилися не так завдяки збройній силі і воєнній перемозі, як радше наслідком доцільно веденої пресової кампанії впливових видавців і публіцистів, що були нераз більш могучі й рішальні як парляменти. Австро-угорська монархія свій провал завдячує не тільки воєнній програній, бо такі в історії держава Габсбурґів переходила кілька разів, а таки встоялася, — як теж у ще більшій мірі безпощадній акції, що її вели деякі дуже впливові англійські публіцисти, між ними фактичний погромник Австро-Угорщини Скотус—Віятор (проф. Сетон Уотсон). Своє повстання Чесько-Словацька Республика також у великій мірі завдячує не лиш політичній діяльности й дипльоматичній зручності обох пізніших президентів цієї держави, але й великій політично-пресовій допомозі, що її чехи дістали від частини справді впливової у брітійському міністерстві закордонних справ англійської преси й поодиноких великих публіцистів зі Скотусом Віятором у проводі. Признає це у своїх спогадах без застережень і сам през. Масарик. Про значіння і ролю визначного французького публіциста Зауервайна не треба теж багато говорити; вона відома кожному, хто слідкує за політичним життям Европи. На наших очах ревізіоністична політика Мадярщини спірається теж значно на допомозі, що її дістає від могучого англійського пресового концерну Ротерміра. Бундючне мадярське „nem, nem, soha!“ — „ні, ні, ніколи!“ проти постанов тріянонського договору має своє джерело не лиш у Будапешті, але й у деяких пресових кругах за проливом Ля Манш, що піддержують мадярський ревізіонізм.

У сучасному світі доцінюють усюди вагу й значіння публичної опінії, яку репрезентує преса. Вплив її слідний у першу чергу на внутрішні відносини даної держави. Часто виходить він і поза кордони, якщо торкається міжнародніх взаємин. Не диво, що державні мужі стараються мати свої органи і що багато з них більше нераз рахує на голос преси, як на голос парляменту. Неодин з них виступає і як публіцист, вказати хоч би на Льойда Джорджа, — а їх думки з часописних шпальт заважили нераз на терезках національного, суспільного й політично-державного життя.

Як недержавний нарід не змогли ми розбудувати як слід своєї преси. На думці маю очевидно політичну пресу. До 80-ти років мин. стол. не мали ми взагалі пресового щоденника, а на Великій Україні появився він щойно на кілька літ перед світовою війною. Початок зробило „Діло“, що появляється від 1880 р.

Не місце тут писати про історію нашої преси, чи хочби самого „Діла“. Тут зупинюсь тільки над тим, чим була наша преса для нас та передовсім чим було „Діло“ в нашій національно-політичній історії від 1880 р.

Великих політичних учнів — творчих організаторів нашого життя, що своїм розмахом й величчю своїх діл дивувалиб світ, в нашому останньому ренесансі ми не мали. Не було їх і в пресі, що довший час мала більш припадковий характер. З природи речи не могли істнувати у тому часі й визначні публіцисти. Щойно поява „Діла“ змінила тут наше положення на краще.

Першим публіцистом більшої міри був Володимир Барвінський, основник і перший редактор „Діла“, що ще перед тим як редактор літературно-політичного місячника „Правда“ мав нагоду на її сторінках обговорювати й політичні питання. Вправді на короткий час перед появою „Діла“ стала у Львові виходити „Батьківщина“ під редакцією Юліяна Романчука (1879) як політичний двотижневик — опісля як тижневик для народу, однак вона не мала впливу на національно-політичне виховання галицько-української інтелігенції. Політично виховало її у масах щойно „Діло“. Його редактор Вол. Барвінський як публіцист і політик (такої сполуки досі у нас не було) став провідником галицьких українців і те, що сказав він в „Ділі“, **було висловом** тодішньої української громади в антитезі до москвофільського табору з його власною пресою, що ніколи з якогонебудь огляду не стояла високо.

Річ характеристична. Вже від своєї першої появи „Діло“ **старалося бути й справді було** ексклюсивним пресовим органом. Навпаки, змагало воно до національного об'єднання наших слабих ще тоді сил, як і до того, щоби стати осередком для творчих національних сил. Для характеристики історії української політичної думки початків 80-ти рр. мин. стол. є статті Вол. Барвінського в „Ділі“ після процесу Ольги Грабар і тов. п. н. „По процесі за головну зраду“, які з зацікавленням можнаб прочитати й сьогодні.

Не змінило „Діло“ своєї основної тактики й під редакцією Івана Белея, що тривала два десятки літ і то в часах, як ми справді стали перероджуватися духово й організаційно у новочасну націю. Присвячуючи чимало місця літературним справам і видаючи навіть окрему бібліотеку, було „Діло“ у першу чергу українським суспільно-політичним органом тодішньої народовецької ґрупи, **не будучи ніколи її офіційним сута партійним знаряддям.** Свої шпальти давало „Діло“ нераз і людям, що не належали до політичної народовецької ґрупи, репрезентованої назовні краєвим політичним товариством „Народня Рада“. До співпраці на своїх сторінках приєднало „Діло“ й декого з провідних наддніпрянських українців, ставши зчасом фактично всеукраїнським пресовим органом, що старався мати свою власну думку незалежно від політичної коньюнктури тодішньої нашої офіційної політики.

Це засадниче становище „Діла“ не змінилося й тоді, коли народовецька група „Народньої Ради“ разом з гуртом молодших політиків утворила з кінцем 1899 р. вже новочасно зорганізовану партію —Українську Національно-Демократичну Партію, що взяла у свої руки політичний провід на укр. землях в Австрії. Будучи формально й фактично власністю обмеженого гуртка наших передових людей (нині видавничої кооперативи), з яких чимало засідало й у партійно-політичному проводі й мало посольські мандати, „Діло“ завжди старанно берегло своєї пресової незалежности, якщо були заходи чи змагання накинути й „Ділові“ деяку політичну концепцію, з якою „Діло“ не годилося в імя загальних українських інтересів.

З початком цього століття керма „Діла“ опинилася в руках двох молодих політиків — д-ра Вол. Охримовича й опісля д-ра Евгена Левицького, що теж були співтворцями і співкерманичами УНДПартії. Бували випадки, що провід партії бажав собі такого чи іншого політичного насвітлення якихсь подій, чи там відповідного собі бажаного підходу до них, а „Діло“ цього не зробило й не могло зробити задля вищих національних потреб та критично поставилося до становища партійного проводу, ще тим самим його не дезавуючи. І це саме виходило на загальну національну користь, коли провід рішальної політичної організації й редакція „Діла“ шукали спільної мови і її остаточно знаходили у важних для життя нації хвилинах.

У „Ділі“ співробітничали та навіть ним кермували й люди зпоза УНДПартії, опісля Української Трудової Партії, сьогодні УНДО. Офіційним орґаном згаданих політичних організацій „Діло“ не було, хоч зправила підтримувало їх політику і близько неї стояло. Офіційним часописним орґаном був тижневик „Свобода“, як є ним і сьогодні. Для партії не було з цього великої шкоди, зате була чимала загально-національна користь, тому, що істнував осередок, в якому могли висказувати у потребі свою думку ріжні українські національні установи й поодинокі діячі національного табору.

Державні народи анальоґічного явища як наше „Діло“, не знають. І не мають у цьому потреби, бо там більшість публичних функцій, що їх у нас робить незалежна преса, виконує сама держава, при чому поодинокі суспільно-політичні організації мають свої пресові органи з характером більш ексклюсивним для других.

На своїх ідеольоґічних і тактичних позиціях мусить „Діло“ остати й дальше. Воно вказане особливо тепер, коли невияснена вповні політика польського уряду супроти нас, коли т. зв. нормалізаційні заходи не дали ніяких більших позитивних успіхів, коли слідне внутрішне розпорошення наших сил і коли проти нас працюють ріжні зовнішні чинники — передовсім агенти комітерну — для знищення наших заповітних змагань.

„Діло“ завжди належно доцінювало реальну політику УНДО й Української Парляментарної Репрезентації і тим обом політичним чинникам давало свою льояльну допомогу. Однак на постійно не могло стати без застережень сліпим орґаном тих чинників, що як політичні експоненти якоїсь ґрупи можуть потерпіти невдачі, перед якими „Діло“ є обовязане їх остерегти. Задержуючи для згаданих політичних провідних чинників доброжичливість і на будуче „Діло“ не вирікається річевої критики їхніх ходів чи їхнього становища, якщо цього вимагатимуть загальнонаціональні інтереси. Так воно зрештою бувало й колись і тут „Діло“ продовжує тільки свою піввікову традицію.

Д-р Степан Баран.

—o—

Основання Акційної Спілки: Рільнича Цукроварня „Поділля“.

Дня 19. листопада ц. р. відбулися установчі загальні збори акційної спілки: Рільнича Цукроварня „Поділля“. Завданням нової спілки є вибудувати та вести рільничу цукроварню в Березовиці Великій коло Тернополя. Всі підготовні праці і над будовою цукроварні і над оснуванням акційної спілки вела досі Основницька Спілка Рільничої Цукроварні „Поділля“, яку основано попереднього року та якої спільниками були: Львівська Хліборобська Палата, Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар“, Мазлопольське Товариство Рільниче та Союз Землевласників. Ця Основницька Спілка виєднала для будучої цукроварні річний контингент 40.000 сотнарів цукру, на який мають бути переробні буряки нового плянтаційного району, що їх мають управляти хлібороби подільських повітів: Тернопіль, Збараж, Зборів, Скалат, Копичинці, Теребовля, Бережани та Золочів. Уже в цьому році законтрактувала Основницька Спілка відповідну кількість цукрових буряків у хліборобів, членів тих організацій, що оснували спілку і ті буряки перероблено покищо в цукроварнях у Ходорові та Городенці. Основницька Спілка закупила в Березовиці Великій коло Тернополя площу під цукроварню (коло 56 морґів), виготовила пляни та кошториси й почала будову трьох адміністраційних будинків, фундаментів фабричного будинку та залізничої бічниці, яка лучитиме цукроварню зі стацією Березовиця.

Ці вступні праці уможливили заснування властивої акційної спілки, побудованої на двох родах акцій: іменних, що є звязані з обовязком плянтувати цукрові буряки, яких власниками є самі плянтатори, та упривілеєних, які зчасом переберуть плянтатори, що в майбутньому будуть плянтувати додаткові буряки. В той спосіб зчасом ціла цукроварня перейде на власність плянтаторів, не буде працювати на власників акцій-неплянтаторів, як це є в інших цукроварнях, та буде зуживати надвишки чи то безпосередньо на користь плянтаторів, чи то посередньо для піднесення господарської культури своїх членів. Звідти теж і назва „рільнича“ цукроварня.

Поділ при обнятті акційного капіталу А. С. „Поділля“, поділ плянтаційного району та інші справи устійнили ті хліборобські організації, які приступили до її оснування, на основі клю-

ча, що був устійнений і спромогою капіталу поодиноких установ і в порозумінні з дотичними фінансовими чинниками. Цей поділ такий:

А. Іменні акції:

	Сума акц. капіталу:	Кількість акцій:	% капіталу:	Процент плянтацій:
Сільський Господар	414.000	4.140	15.3	23
Малоп. Т-во Рільниче	414.000	4.140	15.3	23
Осадники (через М.Т.Р.)	360.000	3.600	13.4	20
Союз Землевласників	612.000	6.120	22.7	34
Разом зол.:	1,800.000	18.000	66.7	100
Б. Упривілеєні акції:				
Держ. Рільний Банк	570.000	5.700	21.1	—
Львівська Хл. Палата	200.000	2.000	7.4	—
С-ка Акц. „Удич"	100.000	1.000	3.7	—
Б. власник площі Гужковський-Яніцький	30.000	300	1.1	—
Разом зол.:	900.000	9.000	33.3	—
Увесь капітал акц.:	2,700.000	27.000	100	100

Усього акційного капіталу є разом 2,700.000 зол. Він ділиться на 27.000 акцій по 100.— зол. кожна.

На загальних зборах Акц. Спілки „Поділля" які відбулися 19. м. м., обрано Надзірну Раду, до якої увійшли представники поодиноких установ, що творять спілку, відповідно до акц. капіталу, що його обняли. Рада складається з 12 членів, між якими від „Сільського Господаря" є **д-р Евген Храпливий** та б. сен. **Микола Кузьмин** з Озірної. Надзірна Рада на засіданні 28. XI. ц. р. вибрала головою д-ра Казимира Папару, президента Львівської Палати та іменувала дирекцію у такому складі: **Мирон Луцький**, голова „Сіл. Господаря", пос. Степан Трачевський, інж. Петро Потоцький. Крім того для полагоджування біжучих справ обрала Надз. Рада Виконавчий Комітет, до якого поза головою Ради входять: Т. Зан, директор львівського відділу Держ. Рільного Банку, **д-р Е. Храпливий** та Чарковський-Голеєвський.

Перед Надз. Управою і Дирекцією Акц. Спілки „Поділля" стоять тепер дуже поважні завдання, передовсім докінчити будову будинків, доглянути змонтування машинових уладжень і т. д., щоб з днем 1. жовтня 1937 р. почати першу кампанію перерібки цукрових буряків на цукор у власній цукроварні. Це є ще чимала праця, але Спілка „Поділля" її виконає, бо для цього має належні капітали та провід. Ця цукроварня принесе без сумніву поважні користи нашому селянству на Поділлі, яке через брак такої установи не могло увести у свою господарку такої корисної з господарського й доходового погляду рос...... як цукровий буряк.

Чи Едвард VIII. уступить з престолу?

ЛЬОНДОН, 7. 12. ПАТ. Всі приготування до абдикації в Льондоні та в столицях домінії покінчено. Король не підписав дотепер акту абдикації та застеріг собі деякий час до надуми. Рішення слід сподіватися у вівторок або два дні пізніше.

ЕДВАРД VIII. ІДЕ ДО П. СІМПСОН.

Правдоподібно король зараз відлетить до Канн, де тепер перебуває п. Сімпсон і за 48 годин вернеться до Льондону. Від тої розмови залежало би чимало.

ТОВАРИШ П. СІМПСОН.

ЛЬОНДОН, 7. 12. ПАТ. На приказ короля пані Сімпсон постійно товаришить один з прибічних льордів короля Бравнльов.

ЧИ УРЯД РОБИТЬ НАТИСК НА КОРОЛЯ?

ЛЬОНДОН, 7. 12. Авас. Вчорашня пополуднева нарада кабінету відсунула розвязку конституційної кризи. Становище уряду не змінилося — він розглядає питання наслідства престолу з технічного погляду. Прем. Болдуін правдоподібно заперечить перед парляментом, немов би уряд робив натиск на короля. Палата громад рішить або відложить розвязку конфлікту або приступить зараз до дискусії.

АНГЛІЙСЬКА ПРЕСА ЗАНЕПОКОЄНА.

ЛЬОНДОН, 7. 12. ПАТ. „Дейлі Телеграф", „Дейлі Геральд" і „Таймс" виступають проти проволікання конституційного конфлікту. „Таймс" твердить, що конфлікт викликав кабінет натиском на короля і що лише сам король може розвязати справу. „Морнінг Пост" очікує від короля жертви.

Населення і частина преси рішуче стануло по боці короля. Коли міністри розходилися після наради, юрба уладила проти них неприхильну маніфестацію, висловлюючи рівночасно симпатії до короля окликами „хочемо нашого короля".

КНЯЗЬ ЙОРКУ В ЛЬОНДОНІ.

ЛЬОНДОН, 7. 12. ПАТ. Князь Йорку з жінкою, що провели неділю у Віндсорі, вже вертаються до Льондону. Вчора відвідав їх князь Кенту.

В обороні рідної землі.

ПОВІТОВЕ ВІЧЕ У ЛЬВОВІ.

Повітове політичне віче у Львові відбулося 27. м. м. заходом ПНК УНДО на львівський повіт. На віче прибуло 125 представників 40 сіл львівської і винницької судової округи. Проводив голова Повіт. Нар. Комітету о. Роман Ганас парох. Збоїск, секретарював Іван Лучишин зі Сорік Львівських. Реферати виголосили: посол **Володимир Целевич** про потребу організації оборони перед комуністичною язвою і про земельні справи, **о. Роман Ганас** про болючі й недомагання в праці територіяльної самоуправи і ред. **Зенон Пеленський** про організаційні справи УНДО.

По дискусії над виголошеними рефератами, в якій забирали голос: Ст. Пінак з Жиравки, волосний радний Михайло Якимів з Ременова, Василь Хоростіль з Винник, Іван Равка з Малехова, б. посол Ілько Лисий і сеніор наших політичних діячів львівського повіту о. декан Григорій Гіняк з Винник, віче висловило одноголосно признання та подяку Проводові УНДО й У. П. Р. за оборону наших національно-політичних прав, зокрема за оборону рідної землі перед небезпекою нової кольонізації та ухвалило серед грімких оплесків земельні резолюції з протестом проти наміченої кольонізації українських земель чужим елементом. В справах самоуправних ухвалило віче візвати українське громадянство львівського повіту, зокрема громадських радних, солтисів та волосних радних українців, щоб у звязку з сезоном укладання та ухвалювання громадських і волосних буджетів виконали постанови резолюцій повітової самоуправної наради з 29. травня ц. р. та придержувались у своїй праці директив Повіт. Нар. Комітету з дня 25. вересня ц. р.

Віче закінчено відспіванням нац. гимну.

РАЙОНОВА НАРАДА У ШИРЦІ.

Районова політична нарада відбулася заходом львівського ПНК УНДО 29. м. м. у Ширці, в якій взяло участь поверх 1.000 громадян і громадянок ширецької судової округи. Таку велику участь тамошнього громадянства в нараді треба завдячити заходам заст. голови ПНК, ...

ЯРОСЛАВ СКОПЛЯК. 3

Перший сніг і перші заяці.

(Докінчення.)

— Що то за мудра бестія — кажу вам... — а фу... духу не стає. Прошу я вас, я зайшов на лінію і на хвилинку пристанув, хотів зорієнтуватися. Ще нагінка не зайшла добре, аж ту чую... якийсь шелест. Думаю — заяць, бо що кілька кроків скочить, то знову пристане. Бачити не можу, бо гущак... аж тут одним шусом через лінію... лис!... і я так відрухово за ним „бриск" у корчі. Тай думаю собі, а на маєш, а щоб мене!... Чому я не станув бодай кілька кроків дальше... але пропало! Йду бодай подивитися, де то було, та може є які сліди шротів, то переконаюся, чи хоч того драба настрашив. Приходжу і очам не вірю... лежить... лежить, як довгий. Видко ані муркнув, бо дістав приписово на комору і один шріт за вухо...

— Гей, панове, нагінка жде, а ми тут будемо... Ходім, шкода часу!...

— Зараз, зараз, не спішитися, диктувати стріли і звірюку, нехай запишу.

— Я — один стріл — один заяць... Я — так само і т. д.

— Ну, добре, але то щойно вісімнацять стрілів, а де решта? Панове я числив... Зголошуйте, не затаюйте і не соромтеся. Ага! то я маю ще один стріл. Але я першим... так, що другий уже непотрібно було, тільки так якось...

— А хлопець ще палицею... також непотрібно...?

— Ну добре, а де ще три стріли? Панове зголошуйте! Хто там на лівім крилі так „грів". Я чув чотири стріли. Впали по собі якби це два стріляли...

— Е... то пан Енко зі своєї машинки вигрів чотири рази...

— Чомуж ви зголосили пан Енко: один стріл — один заяць?

— Та чорт його знає? Бо то бачите пан радник так довго оповідав за лиса, що я і позабув. Але я здається таки не мав чотири стріли.

— Якже ні? я-ж був недалеко вас, то бачив і чув...

— Може... а так, так правильно!

— Вечором порахуємося за „пудла"... та машинка... то... то...

Сонце піднялося високо та гріє так любо, що дехто мусів скинути своє тяжче одіння і всі чимчикують так „до фігури" по скибах. Хлопці з нагінки позагрівалися, а один з них скинув мамині чоботи і на босака погнав за підстрілком. Ліса не стало і ми вже на полі розвиваємо „котел". Одинка пішла направо, дванацятка наліво. Решта жде своєї черги, а за той час весело жартують. Один оповідає як то ганебно спудлував майже під ногами, другий, що своєї стрільби не дав би за ніщо в світі, а хлопці стоять збоку і судять. „О, той стріляє як з книжки! Як на нього піде заяць то пиши пропало! Але онтой, ви виділи хлопці? Заяць був як на столі, а він бух... бух, а заяць як дав дряпака, то аж закурилося!" Лиш Енко сперся на драбину фіри, підпер бороду і як наш тенористий співає...

Вже сонце світ позолотило. Я до нього зі своїм підбаском, бо останню строфку треба повторити... „Нас чекає звір"... басом...

— Та на вас чекав... а я сьогодні не мав щастя, — каже професор. — Подумайте! Кажуть не вірити в пересуди. Я рано встав, убрався і виходжу. Дзвоню на сторожиху, бо брама ще замкнена. А вона до мене: А! То пан професор на полювання. То дай Боже щастя... щоб ви вернулись з повним міхом... А може вийти на стацію? Кажу вам, мало мене шляк не трафив... Ну, і щож, думаю? Не поїду, бо знаю згори, що шкода. Але я вийшов і вона за мною замкнула двері на ключ і якось не теє було мені вертатися, то взяв і поїхав. А чи не справджується, самі видите? Що стрілю, то пудло, що стрілю то пудло, або зовсім на мене не йде...

— Меценас, та що робите? Злізьте з чаплечників бо подусите термоси...

— Нічого, нічого... там є мій також... Я вже раз, тільки трохи відпічну, я ходив за заяцем і змучився.

— Колиж ви пішли?

— А вранці, як ми стояли в лісі на другім становищі. Приходить до мене заяць на пять кроків. Сів і сидить. Шож, до сидячого не буду стріляти. Я рушив рукою, а він у ноги, я за ним „бух! бух!" він зрулював і я дальше стою. Нагінка приходить, кажу: „Візьміть заяця, там лежить." Шукають, а бестії нема, то я пішов за ним..."

Змучене сонце пристигло і заходить за червоно-фіолетні хмари. Темніє, а з тим і зачинає бути холодно. Хлопці куляться та ждуть кінця забави. Лиш Льольо... Того ще ніхто не змучив і не сходив. Він хоче ще один заклад, тоді коли всі вже мають досить і думають, якби то скоріше до дому...

Ловчий трубить тричі... Кінець!...

— Дякуємо вам хлопці, а на другий рік як приїдемо, то...

— Дякуємо, дякуємо, і ми, і наша читальня...

Полковник вибирає місце в „автобусі" і впихається в сам кут льори, кажучи, що на скрині вже не поїде, бо зранку так його стовкло, що ледви чи заїхав би тепер.

— Ов... Алексіє Григоровичу! Вижж хотіли рано їхати на шклі... — каже Енко, — невжеж?!

— Е, чорт з ним!...

Я вернувся, обмився і поїв червоного телячого борщику. Гульнув у ліжко і читаю газетку. Думками я дальше в Сухоставах і черпаю дальше повними міхами свіже повітря. Вже засипляю з думкою співаю:

„Вже ясне сонце світ позолотило
Гаї, діброви освітило,
Ідем, ідем у тихий бір
Там вже на нас чекає звір!
Ідем,
Ідем,
Ідем...!"

...т-рові Петрові Хрептовському у Щирці. Нарада відбулася в салі читальні „Просвіти" на Острові коло Щирця. До президії ввійшли: о. дек. Володимир Семків, парох Щирця, Іван Малинівський з Острова, Тимко Кордюк з Вербіжа, д-р Петро Хрептівський, адвокат у Щирці і Степан Сивак як секретар.

Реферати виголосили: посол д-р **Степан Біляк** зі Львова про важке сучасне політичне положення українського народу на Великій Україні та про небезпеку нової кольонізації українських земель у Польщі та відпоручник ПНК б. посол **Ілько Лисий** про недомагання теперішньої самоуправи.

По вичерпанні дискусії ухвалено резолюції проти наміченої нової кольонізації і відспіванням нац. гимну нараду закінчено.

НАРАДА В ПІДКАМЕНІ КОЛО БРОДІВ.

Заходом делегатури брідського ПНК в Підкамені коло Бродів відбулася 17. м. м. в салі Нар. Дому в Підкамені велика нарада. За винятком двох громад явилися представники всіх 25 громад округи в числі 157 делегатів. Нарадами проводив голова делегатури **о. Іван Прокопчук.** Реферат про справи земельні і про теперішне політичне положення виголосив **пос. В. Кузьмович.** Нарада, на якій було теж кількох місцевих поляків, приняла однодушно відповідні резолюції, які переслано до відповідних чинників.

ПОВІТОВА НАРАДА В РАДЕХОВІ.

Заходом ПНК в Радехові відбулася 28. м. м. повітова нарада в Радехові. Прибуло понад 200 представників 32 громад повіту. До президії ввійшли: **о. Онуфрій Сеньчук** з Куликова, п. Марія Вознякова з Радехова, п. Гринь Лабай зі Стоянова, і п. Степан Демчук з Холоєва. Секретарював п. Дмитро Дибайло з Радехова. Реферат про земельну справу і теперішне політичне положення виголосив **пос. Гринь Тершаковець** у заступстві пос. Володимира Кузьмовича. Після реферату, якого приявні вислухали з незвичайним зацікавленням, відбулася дискусія. Принято однодушно відповідні резолюції та вислано їх до компетентних чинників.

ВІЧЕ В КОНЮШКОВІ КОЛО БРОДІВ.

Дня 21. м. м. відбулося в Конюшкові коло Бродів велике віче, на якому явилося к. 300 громадян Конюшкова і дооколичних сіл: Берліна, Бовдур, Клекотова, Шнирова, Білявців і Язлівчика. Віче отворив від ПНК дир. **Павлюк** і покликав кількох господарів до президії. Справу земельну зреферував **пос. В. Кузьмович.** Приявні з великим зацікавленням вислухали реферату й дякували за інформації. Потім ухвалили резолюції з протестом проти осадництва, які вислано до відповідних чинників. На вічу були теж місцеві й дооколичні поляки і представник влади. Віче покінчилося відспіванням нац. гимну.

Червоні сподіються нац. наступу на Мадрид.

МАДРИД, 7. 12. ПАТ. Тутешні часописи заповідають, що небавом, мабуть уже завтра, нац. війська приступлять до генерального наступу на Мадрид. „Геральдо де Мадрід" подає, що нац. війська, скріплені німецькими добровольцями, зосереджуються в околиці Наваль Карнеро й Ілєскас. Часопис твердить, що посторонні чинники зажадали, щоб ген. Франко розвязав ситуацію до 48-х годин.

МАДРИД, 7. 12. Авас. Червона артилерія і летунство дальше бомбардують нац. позиції, зокрема війська, що збираються на задах. Червоний ген. штаб дізнався про деякі рухи нац. частин під Караванчелем, Брунете Віллявісіозою і Есон. Нац. війська дістають від деякого часу підмогу і военний матеріял.

КОМУНІКАТ НАЦ. КОМАНДУВАННЯ.

СЕВІЛЛЯ, 7. 12. ПАТ. На відтинку Ордуна (в країні басків) нац. війська здобули в противаступі стрілецькі рови на передмісті м. Вальмазеда і 300 крісів; полягло там 395 червоних. На півн. Атова і на північ від Бургосу йде перестрілка, на схід від Бургосу нац. війська заняли позиції червоних, що втратили 25-х убитих і 300 крісів. Нац. війська відбили наступ червоних на Мандрагон і перевели успішний наступ у Сомосієррі.

САЛЯМАНКА, 7. 12. ПАТ. Нац. війська розбили у противаступі червоних, що з повзами атакували позиції під Еспіноза де льос Монтерос. Червоні втратили 2 повзи і чимало вбитих та ранених.

КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

МАДРИД, 7. 12. ПАТ. 23 нац. тримоторові бомбові літаки під ослоною мисливських збомбардували м. Гвадаляхару запальними бомбами, що викликали багато пожеж. Між нац. і червоними літаками дійшло над містом до бою; 3 нац. літаки зістрілено.

БОЯТЬСЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ФЛЬОТИ.

ЛЬОНДОН, 7. 12. ПАТ. Влада Мальти дозволила відплисти британському кораблеві що везе самоходи до Еспанії. Зате залога корабля зажадала підвишки платень тому, що з огляду на напади нац. военних суден виправа небезпечна.

ЧЕРВОНА МІЛІЦІЯ ЛЮБИТЬ КОМФОРТ.

ВАЛЕНСІЯ, 7. 12. ПАТ. На публичному зібранні міністер торговлі й промислу напятнував недостачу дисципліни в новоутворених частинах міліції, ілюструючи свою промову таким фактом: Один курінь міліції, що виступив недавно з Валенсії під Картахену, вернувся самовільно того самого дня.

ЧИ ТАКИ СПРАВДІ НА БАЛЕАРАХ Є ІТАЛІЙСЬКЕ ВІЙСЬКО?

ПАРИЖ, 7. 12. ПАТ. Як подає „Ордр", на балеарських островах є під цю пору коло 10 тисяч італ. вояків, і стільки само фашистівських міліціонерів з 14-ма літаками. Італ. летунське товариство парцелює поля на Балеарах.

Соймові комісії.

ВАРШАВА, 7. 12. ПАТ. В середу 9. ц. м. збереться соймова правнича і самоврядна комісія, 10. ц. м. — рільнича, 11. ц. м. — адміністраційно-самоврядна, буджетова і закордонна. Та остання розглядне справу ратифікації кількох договорів.

Перед святами правдоподібно збереться сойм та займеться урядовими законопроектами, що до того часу перейдуть через сойм.

Троцького приняли до Мексика.

МЕКСИК, 7. 12. ПАТ. Як повідомляє мексиканське міністерство внутр. справ, мекс. уряд дозволить Троцькому на побут на мекс. території, як лише дістане від нього формальний дозвіл у тій справі. Уряд дістав прохання від троцькістів, як звернули увагу, що Норвегія видалює Троцького, а ніяка інша держава не хоче його приняти, тому він стоїть в обличчі примусового повороту до СССР, отже певної смерти.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Злучені Держави предложили панамериканській конференції проєкт пакту невтральности, зложений з 12-ох точок.

Югославський уряд переміг у муніципальних виборах у Бановині. Його листи дістали 70 до 96 прц. голосів.

Французький міністер торговлі Бастід виїхав до Білгороду, щоб завтра підписати франко-господарський торговельний договір.

Австрійсько-румунські торговельні переговори розбилися; рум. делегація мусить предложити свому урядові австрійські домагання.

Еспанські нац. кораблі зревідували у Гібральтарському проливі 5 совітських кораблів.

У Німеччині появився новий закон, що заборонює зрадувати в суддових зізнаннях тайни націонал-соціялістичної партії.

Румунське посольство у Варшаві заперечує, немов би воно заповіло приїзд короля Кароля до Польщі.

Посвячення домівки Т-за „Сила" у Львові.

Управа Т-ва Українських Робітників „Сила" у Львові, що має нині до 500 членів, підшукала для себе нову домівку при вул. 3-го Мая ч. 10. і. пов., бо дотеперішня при вул. Краківській не могла вже примістити всіх членів, свідомих робітників українців. Минулої неділі в год. 12.15 посвячення новововідкритої домівки, що складається з 5-ох невеличких саль, довершив о. прал. Л. Куницький в асисті о. Каштанюка й о. Хомина. Всі салі виповнила вщерть українська робітнича молодь і старші, що після горячої патріотичної промови о. прал. Куницького відспівали національний гимн.

Вечором в год. 6-ій відбувся в новій домівці „чайний вечір", на який прибула численно робітнича молодь. Зразковий лад і мила товариська гутірка залишили якнайкраще враження на приявних.

За Юзефським уступає і Костек-Бернацький?

Польська преса пише, що поліський воєвода полк. Костек-Бернацький уступає з причини лихого здоровля. Його заступником буде радомський староста Ю. де Франскур. Воєвода Юзефський має дістати по своїм відході з Луцька відповідальніше становище.

У Франції страйки не переводяться.

ПАРИЖ, 7. 12. ПАТ. Як подає „Еко де Парі", небавом застрайкують продуценти ярин у паризькій окрузі; вони протестують проти того, що уряд відкинув їхні домагання.

ПАРИЖ, 7. 12. ПАТ. Еспанські робітники фабрики меблів з Бідассеа застрайкували, домагаючися вищих платень і 40 годинного тижня праці.

В АМЕРИЦІ ВИГАСАЮТЬ.

НЮ ЙОРК, 7. 12. ПАТ. Портові робітники, які застрайкували були, солідаризуючися з моряками, вернулися до праці.

Княжий „Дар Просвіті" – це фонд для всенаціональних виховних змагань. Не жалуймо гроша на „Дар Просвіті"!

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Рідкий податковий урядовець.

У відомому африканському місті Орані, де стоїть офіціяльний будинок француської республики, відбулось цими днями велике свято. Перед маленьким домиком поруч цього будинку зібралась барвиста юрба арабів, берберійців і негрів, з хороводом і орхестрою. Тубільці танцюючи вигукували: „Пан Біксію, пан Біксію!" Коли той, якого кликали, вийшов з хати, зібрані взяли його на руки, обіймали його та цілували.

Було це свято урядовця, який мав віджджати з цього краю на завсіди до Франції, відслуживши 35 років. Посада його була неабияка: пан Біксію був... податковим екзекутником. Виглядає він зовсім свіжий, іще молодий, хоч дійшов до 60-ки. Його життя і умови праці не були легкі. Коли його вислали ще як молодого урядовця до африканських кольоній, дикі племена цієї частини світу, малощо знали про податки, а ще менше хотіли про них знати. Навіть там, де доходили все урядові розпорядки, місцеве населення не квапилось платити податків, а стягати їх не було кому.

35 літ тому почав Біксію свою працю, як мандрівник по опустілих оселях. Озброєний як на лови, вибирався він у найбільше віддалені закутини, щоб цим несвідомим далеким француським громадянам пояснювати такий неприємний обовязок як обовязок платити податки. Дикі народи не платять податку охотніше, ніж ми. І тому Біксію мусів уживати екзекуційних засобів: там, де не хотіли платити, він „займав" верблюди, вівці або килими. Але робив це він здебільша не силоміць, а пробував порозумілатись із своїми підданими. Він визнав місцеві мови і підходив до психольогії людей, як приятель і батько, з добрим серцем. Кожна з його виправ у глиб непрослідженої країни, могла скінчитись смертю. Вбити урядовця, що „фантує", могли легше, ніж якогонебудь іншого мандрівника, а проте він умів за кожним разом дати собі раду.

Треба було довгих літ, щоб урядовець Біксію міг їздити вигідними дорогами автом і звертатись урядово до підданих, які розуміли, чого він до них звертається. Він мусів користуватись теж військовою охороною і нераз його відділ мусів зводити бої з бандитами і оминати засідок. Населення більших міст і містечок уже цивілізоване, що знало Біксію з його довголітньої праці, ставилось до нього прихильно. У кожному місті прощають радо екзекуційного урядовця, але мабуть ніхто з нас не чув про маніфестаційне свято з музикою для такого достойника!

Доктор прав мулярським учнем.

Біда та важкі життєві і фінансові умовини довели до того, що багато студентів, а навіть абсольвентів високих шкіл змінюють вільні професії на... фізичну працю.

Такими мотивами кермувався теж 28-літній будапештенський правник д-р Маргіш, який зголосився до одного мулярського майстра з проханням, щоб приняти його до праці. Тому, що саме тоді треба було мулярського учня, майстер приняв д-ра Маргіша. Молодий правник працював спершу тільки за харч і мешкання в майстра. По відповіднім вишколі д-р Маргіш авансував на челядника і дістав першу платню.

Коли приятелі питалися його, як почувається у новій професії, Маргіш відповів, що найбільшим щастям уважає цілоденну трудящу працю, щоб вечором відпочати і присвятити вільну хвилину лектурі. „В гармонійній згоді переплітаю фізичну працю з поглибленням професійного знання і почуваюсь завжди здоровий і вдоволений." Мадярські мулярі хочуть якнайшвидше приняти д-ра Маргіша до цеху, щоб зробити його своїм правним дорадником.

Читайте „Діло"!

Наука їзди на ослі.

В мадярській пресі появилось оголошення, що безплатні лекції їзди верхом, дає Павло Габіч 6. булавний синіх гузарів.

Таке приємне і заохочуюче оголошення мало очевидно величезний успіх і привело до дому булавного чимало охочих до науки. З безплатної пропозиції скористали найповажніші особи з товариських кол і дві пані, жінки диплъоматів. Вже зранку явились усі в домі булавного. Точно в год. 9. прийшов булавний одягнений у блискучий гузарський однострій. Негайно після привитання позамикав він усі ворота обістя. Відтак пішов перед стайню і почав кликати: „Максю, ходи сюди!" Счудовані клієнти булавного побачили найзвичайнішого осла, який ліниво вийшов із стайні. Аматори кінної їзди метнулись огірчені до замкнених воріт.

Булавний вдавав, що не запримічує огірчення своїх клієнтів і преспокійно забрався до тренінгу. Кожний із присутніх мусів зробити по черзі кілька окружень на ослі. По тій першій пробі, яку всі відбули дуже добре, почалася їзда на коні. Цей другий ступінь навчання був багато трудніший від першого, але по кількох лекціях всі опанували важку штуку кінної їзди. Першим етапом цієї мистецької їзди мусить бути — на думку булавного їзда на ослі.

—o—

Чи лікар може вкорочувати життя пацієнтові?

Англія — країна найбільшої пошани для традиції і найбільше поступових реформ може дати почин до зміни одного закону, який матиме далекосяжне значіння для всього людства. Англ. парлямент радить над законопроектом, щоб дозволити лікарям у випадках безнадійної недуги, коли недужий дуже мучиться — скоротити йому муки. Відомо, що в численних випадках лікарі стверджують безвихідну недугу. Навіть коли недужий благає в лікаря смерти, лікар не може йому допомогти, поклавши край його життю. Часто недужий та його рідня терплять довго і мусять роками чекати на природну смерть. Окремий зїзд учених і лікарів попередив внесок англійського закону. Відомий духовник, епископ Ансон доказував, що не бачить причини, чому з погляду моралі та християнської релігії, малоб бути гріхом скорочувати життя власне або чуже; треба тут брати на увагу мотиви, чи вони альтруїстичні. Наприклад: убивати себе та інших на війні дозволене. Один із славних лікарів сер Вальтер Лянгтон Бравн звернув увагу на обставину, що часто засоби для знечулення болю не вистачають, хіба, що треба їх дати у таких великих дозах, аж пацієнт утратить память. Він твердить, що одним із людських обовязків є скорочувати болі своїх ближніх. Дотеперішні закони часто примушують лікарів поводитись із пацієнтами проти своєї совісти та свого фахового переконання. Очевидячки новий закон буде зредагований так, щоб він не давав можливости лікарям зловживати своїм становищем і не вбивати людей.

—o—

Як виглядає новітня електрифікована фарма в Америці.

Модерну електрифіковану фарму показували у Стерлінг, Верджинія, делегатам Конференції Світової Сили, що недавно тому відбулась у Вашингтоні, Д. К. Там вітраки прохолоджували довгу молочну стайню, мале радіо приграбало для приємности фермерів і корів підчас доєння, розуміється, алектричними апаратами. Сітки на отворах молочної комори заелектризовані для нищення мушви. Нікого не болить спина з накидування сіна: до того служить електричний накидач, контрольований одною людиною. На фермерськім подвір'ї бачимо повне освітлення, ручний мотор з вилетами до стайні й гаражу, помпу й сирену. В молочній коморі електричний холодник молока та повітря й огрівач води. У шпихлірі зерно мелять, мішають та курукудзу пущать електричними машинами. В курниках проведено ультрафіолетові освітлення, а в майстерні фармера все електричне знаряддя. Навіть доіжання корів поза стайнею контролюється електрикою. Дротяний пліт навколо пасовиська стільки наелектризований, щоб прогнати худобину, коли наблизиться. Після одного чи двох діткнень товарина чи свині держаться здалека. Дім фармера повний приладів для влекшення господині виконувати домашню працю. Праскує електрична машина, варить автоматична електрична піч. Посудину змиває електрична машина, таксамо бє масло. Вгорі, у чепурній новій спальні контролює температуру прилад, що виглядає неначе надто велике радіо. В кухні електрична ледівня, годинник, пательні, жарівка, самовар, пральня та огрівач води. Це все коштує 3.000 дол., крім електричних дротів. Таку фарму показували як зразок „пересічної американської фарми завтрішнього дня".

—o—

НЕВІДСТУПНИЙ ПЕСИК.

Від якогось часу власники більших французьких готелів позазнавали великих втрат через якусь невідому даму, що зїжджала до готелів під усякими аристократичними прізвищами, жила там довший час на борг і щезала. Париж знав її як графиню Орбоа. Коли вона приїхала до великого готелю, вміла зробитися осередком цілого аристократичного товариства. Займала найкращі кімнати, приймала добірних гостей, купувала (на борг) дорогі речі. І одного дня щезла безслідно. Побувавши якийсь час у містечку під Парижем у Неї, таким самим хитрим і дешевим способом, звернула вона увагу тамошнього комісаря поліції одною зовсім дрібною подробицею: напередодні того дня, коли виїхала, розбивалась вона за своїм улюбленим песиком, який щез іще раніше від неї. Потеперішній комісар поліції дав до преси оголошення, що саме такого-то песика найшли там-то і можна його відобрати в комісаріяті поліції. І ця таємнича хитра дама, якої поліція від довгого часу не могла вчас зловити, бо вона все змінювала своє прізвище, сама приходить на поліцію за своїм песиком. Її арештують. Виявляється, що це є відома італійська шантажистка Емілія Тре... її вірний песик зрадив її.

—o—

ГРЕЦЬКІ ЖЕБРАКИ ПЛАТЯТЬ ПОДАТОК.

Грецький уряд переконався, що жебраки, яких число збільшується постійно, непогано заробляють на прошацтві і тому рішив наложити на всіх жебраків податок. В Атенах мусить кожний жебрак викупити за невелику оплату у перших 5 днях місяця податковий купон. Гроші, що прийдуть із жебрацького податку призначують на боротьбу із безробіттям та на допомогу для найбідніших шарів населення.

На початку ц. м. уперше завели цей експеримент. Всі жебраки почали протестувати проти податку, кажучи, що податки повинні платити тільки люди, що мають постійні приходи. Одначе поліція не зважаючи на протести жебраків почала при допомозі спеціяльного відділу кількох урядовців стягати від жебраків податки. Щоб чимнебудь заспокоїти обурених жебраків і волоцюг, атенський магістрат заповів безплатну передсвяточну купіль для жебраків.

—o—

ДИВОГЛЯДИ.

ЛІТАК БЕЗ ЛЕТУНА.

Учень-пільот Нувіян у Борж піднявся на літаку підчас шкільного лету на висоту 1500 м. і попав у густі хмари. Новик перелякався, вискочив із легкопадом і щасливо опинився на землі. Літак залишився на волі вітрів.

Спершу апарат описав кілька кол і відтак повним бігом полетів у напрямі м. Мулен. Недалеко Мулен літак знову змінив курс і зачеркнув широке коло над замком Сен Огістен, власністю графа Роляна д'Арбуз. Опісля літак знову піднісся на більшу височінь, зачеркнув ще одно коло і каменем упав на дерева.

Граф Роляи д'Арбуз побіг негайно зі своїми слугами на місце катастрофи. Всі розшуки за тілом летуна були безнадійні — бо летун сам саме у той час пон обідї в летунській школі в Борж.

НОВИНКИ.

— **Іменини Високопреосв. Митрополита Кир Андрея.** Повідомляють нас з авторитетного джерела, що з доручення Вп. П. Проф. Паньчишина Високопреосв. Митрополит у день св. Андрея не буде приймати особисто імянинових побажань ні від Всеч. Духовенства ні від світських осіб.

— **Про що не слід забувати в акції доживлювання?** В поширеній у нас акції доживлювання шкільної молоді слід звертати увагу, щоби молодь діставала поживу багату в поживні складники. Найліпшою такою поживою, а при тім дешевою — це **пастеризоване молоко.** (Як відомо, у нас пастеризує молоко „Маслосоюз“ при помочі наймодерніших уряджень). Пастеризовне молоко є не тільки повновартісною поживою, але й крім цього не позбавлене таких потрібних для дітячого організму вітамін, які затрачуються у праженому молоці.

— **Пригадка.** З ч. 236 нашого часопису з дати 20. X. вислали ми чеки Т-ва „Просвіта“ для вислання нашим установам і громадянству висилки: а) член. вкладок для „Просвіти“, б) рат за закуплені в „Просвіті“ книжки та в) добровільних датків на освітні завдання. Нині цю справу ще раз пригадуємо, тим більше, що місяць грудень — це місяць „Просвіти“. В цьому місяці обовязані читальні „Просвіти“ та інші українські установи й українське громадянство виконати свій обовязок супроти „Просвіти“. Вирівнюйте вкладки і належні рати та присилайте датки на освітньо-виховні потреби! Не марнуйте чеків, а виповнюйте їх і висилайте! На оборотній стороні чека пишіть, на яку ціль призначений Вами гріш.

— **„Наталка Полтавка ще раз у Великому Театрі у Львові.** Тому, що на пополудневу (шкільну) виставу „Наталки Полтавки“ у Великому Театрі у Львові (на початку мин. місяця) велике число молоді не могло дістатися через недостачу білетів, представники шкільної влади (Кураторії), присутні на виставі, порозумілися з проводом імпрези, щоб „Наталку Полтавку“ ще раз повторити для шкільної молоді і тимсамим уможливити всім її побачити. Йдучи назустріч цим бажанням, виставу „Наталка Полтавка повторять для шкільної молоді в суботу 12. ц. м. в год. 3.30 попол. у Великому Тетрі в незміненій премієровій обсаді. Білети на цю виставу — до речі: поручену Кураторією спеціяльним обіжником усім школам — заряджує Дирекція Філії Держ. Української Гімназії при вул. Пекарській (тел. 231—04).

— **До замітки „Роковини Базару“ у Львові.** В інформативній замітці „Роковини Базару“, вміщеній у „Ділі“ з 29. м. м. ,подано вістку про те, що п. М. Таранович був одним з організаторів Тютюникового рейду в 1921. році, що закінчився катастрофою під Базаром. Як бувші співробітники штабу ген. Ю. Тютюника позволимо собі в імя історичної правди ствердити, що ця вістка зовсім неправдива. Організацію підготови того рейду вів виключно партизано-повстанчий штаб, на чолі якого стояв сам Ю. Тютюник. До складу штабу входили виключно старшини, яким п. М. Таранович ніколи не був і в тому штабі ніколи не числився. — **О. Кузьминський, І. Шендрик, П. Панченко,** бувший командір полку дивізії Ю. Тютюника.

— **Хліб дорожіє.** З огляду на те, що житна і темна мука подорожіла, міська влада піднесла ціну „кулиКівського“ хліба на 43 сот., пшенично-житного на 38 сот. Житний темний хліб коштуватиме дальше 22 сот., житний 65 прц. — 29. сот. булка — 4 сот.

— **Вистава емалії Марії Дольницької у Празі.** Отворена у Мистецько-Промисловому Музею 20. м. м. Відома українська артистка виставила 55 численних своїх праць емалії, в якій показала цілу ширину і ріжноманітність свого знання та виявила широкий обсяг своїх творчих можливостей.

— **З українського мистецтва у Франції.** В одному з найкращих сальонів Парижа, Осінньому, виставляє тепер наш мистець Олекса Грищенко. З цього приводу вибагливий критик „Тану“ завважує, що його картини належать до найкращих на виставі, яка обіймає кілька тисяч експонатів. При цій нагоді годиться згадати, що музей Пті Пале придбав картину Грищенка „Міст у Толедо“, який, як відомо, вже історичний, бо підчас оборони Альказару його знищили.

— **Зі судової салі.** Перед чортківським окружним судом станув Осип Швебель під замітом комуністичної діяльности; присяглі судді видали уневинниюючий вердикт, але трибунал його засистував. — Війт і секретар волости Ґрембів, Рембіш і Янечко, дістали по пів року за надужиття при господарці волосним майном. — У Бережанах засудили І. Запоточного і тов. кожного на 2 роки вязниці за убивство. — Б. посадника Немирова Оттона Меллера засудили на пів року вязниці зі завішенням за очорнення урядовців повітового самоврядування. — Урядовця складів зброї Мечислава Керницького покарав суд одним роком вязниці за надужиття.

— **Припинили діяльність Т-ва Білоруської Школи.** Виленський воєвода видав розпорядок про припинення діяльности Т-ва „Білоруська Школа“, яке мало свої філії на білоруських землях у Польщі. Поліція перевела ревізію та опечатала домівку Т-ва припинюючи теж діяльність гуртків цього Т-ва у виленському повіті. Як мотив подала влада, що Т-во „Білоруська Школа“ вело протидержавну діяльність між населенням.

— **Боротьба за маєток Загарова.** Атенські щоденники повідомляють, що в Атенах і Сальоніках чотирьох мужчин зголосили свої претенсії до спадщини міліонера Загарова, кажучи, що є його синами. Тому, що Загаров поминув їх у своїм завіщанні, всі чотири будуть доходити своїх прав перед судом. В. Загаров мав теж дві сестри у Стамбулі, яким ще перед кількома роками посилав постійно гроші. Обі ці сестри вже повмирали. Тепер їх доньки, дві сестрінки Загарова зі Стамбулу та один сестрінок зі Сальонік теж задумують уневажнити завіщання Загарова, який записав увесь свій маєток, понад 30 міліонів фунтів штерлінгів, лише двом пасербицям.

— **Які треба мати умовини на подругу у Німеччині?** У Німеччині появився розпорядок з умовинами, що їх мусить виповнити жінка, яка хоче вийти заміж за члена націонал-соціялістичної партії. Засаднича умовина така: кандидатка мусить виказатися перед урядом чистотою раси і безпосередньою владою партії, що покінчила спеціяльні підготовні курси. На таких курсах викладатимуть про всі справи, необхідні до національного виховання потомства та дбайливого ведення хатнього господарства. Націонал-соціялістична школа для подруг обіймає дуже ріжноманітну програму: хатнє господарство — шиття, куховарство, лад у хаті і т. д., виховання немовлят, гігієна, основні відомости з медицини та пістунства і знання ідеольоґії націонал-соціялістичної партії у справі державної господарки. Кандидатки на подруг будуть ходити до т. зв. „шкіл матерей“, а по селах на спеціяльні курси.

— **Смерть вояка, який перший стріляв у світовій війні.** У Білгороді помер на днях кол. сербський капітан М. Мілойкович, який в ночі з 27. на 28. липня 1914. вийшов зі стежею на беріг ріки Сави і побачив австрійських вояків, які хотіли висадити міст. Мілойкович стріляв до австрійських вояків, які відповіли вогнем. На другий день австрійське військо бомбардувало Білгород. Так почалася світова війна.

— **11 тостів у 7-ох хвилинах.** Згідно з традицією англійців кожний бенкет кінчиться одною або кількома промовами. Одначе англійці не надуживають терпеливости своїх слухачів і навіть на бенкетах виголошують короткі, лаконічні промови, з двома-трьома реченнями найбільше. І так на бенкеті в готелю „Савой“, який уладив британський спортовий клюб, у 7-ох хвилинах виголошено аж 11 тостів. Найбільші балакуни обмежилися лише до трьох слів: Дякую Вам дуже.

— **Ріжні вістки.** Грецію навістила хвиля сильних морозів, у горах паде сніг. — У французьких Альпах лютували сніговії і заподіяли багато шкід. Багато дерев повириваних з корінням, телефонічні і телеграфічні дроти попериривані; ріжні гірські місцевости без світла. — У Красноярську суд засудив летуна Куканова на 6 років примусової праці у концентраційному таборі за летунську катастрофу дня 23. серпня ц. р., в якій згинуло 11 осіб. — У Данії докінчують будову великого мосту на 3.250 м., який сполучить острів Зеляндію з островом Фальстер та влекшить комунікацію між Данією і Німеччиною. — Римо-католицький архиепископ Білгороду д-р Родік вступив до манастиря Францішканів у Костельніци. Перед призначенням на архиепископа д-р Родік був теж ченцем. — На Філіпінах лютував великий тайфун, що знищив кілька рибацьких човнів на морі. Один рибак затонув, 12 загинуло. — Полуднево-Африканська Унія рішила збільшити свою повітряну фльоту і приступити до будови 1.000 військових літаків. — Карний суд у Детройт засудив 5 членів терористичної організації „Чорна Леґія“ на досмертну вязницю за те, що застрілили зі скорострілу мурина С. Кольомана. — У січні 1937 р. жениться старший син Мусолінія з панною з Міляно. Одночасно відбудеться шлюб його стриєчного брата Віто Мусолінія, який теж жениться у Міляно. Дня 3. січня відбудеться у Сан Ремо шлюб сина марш. Бадоліо з графинею Ю. Рота.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Силач.

(НА СМЕРТЬ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА.)

Мова — як залізна штаба. Лежить при битім шляху, довга і рівна немов визиває прохожих: „Гей! У кого є охота — бери мене і гни! Виробляй орнаменти які захочеш! Глянь скільки на це матеріялу!“

Багато людей має Бога в серці, послухає, зігхне і йде далі.

— Не дав нам Бог кебети. Шкода нашого труду, не вигнемо нічого путнього.

Багато знову, що мають більше пихи як поняття про свої сили, беруться радо за штабу і — гнуть. Обливає їх краплистий піт, бо штаба не поддається легко, а як і подасться, то виходить не знать що.

А є й такі, що мають кебету і знають як, та не стає їм сил примусити залізо мови слухати їхніх рук. Ніколи зпід їх пальців не вийде орнамент такий, який міг би вийти. То тут, то там так і бє в очі нерівний вигиб, за малий чи за великий скрут.

Але буває, що підійде до штаби силач. Двигне її, придивиться, попробує раз і два та почне гнути. Штаба й йому не легко піддається. А він тоді пригріє її жаром свого серця, розпече до червені, залізо змякне як віск, а він гне і гне.

А зпід його пальців виходять узори, яких люди не виділи, про які не чували, яких і не надіялись. Захоплені очі товпи милуються щораз новим, щораз гарнішим узором і оклики подиву супроводять кожний рух Богом даного силача.

Але такі силачі рідко проходять битим шляхом українського життя, а ще рідше мають змогу вповні виказати свою силу.

В понеділок 7. грудня помер у Русові Василь Стефаник. Помер силач, один з найбільших в Україні, що стільки чарівних узорів вигнув: то як камінні хрести, то як кленові листки, то як далека дорога...

А на середині завсіди — серце.

Густо карбами всіяне — мужицьке серце.

Роман Купчинський

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Зимовий сон чи витревала праця?

Одна з найприкріших болячок нашого спортового життя — це доривочність і непослідовність у праці. Багато спортових товариств обмежується у літнім сезоні тільки до принагідних спортових імпрез та до переведення мистецьких розгривок копаного мяча. Про постійну витревалу й послідовну працю нема мови. Це явище шкідливе не тільки для цілости нашого спортового руху, але також для спорт. товариств, які через те ледви животіють і не можуть якслід виконувати своїх завдань. Очевидно, що з тих саме причин багато спортових клітин по короткім існуванні щезає з горизонту спортового життя безслідно.

Нові товариства, що повстають на їх місце, також не кращі. Багато є ще й таких спорт. клюбів, які, хоч і мають трівкі організаційні та спортові основи,вже у жовтні або в листопаді засипляють у повному безділлі зимовим сном. Повного пів року, або й довше не проявляють вони ніякого життя. Якже можуть вони на весну без відповідної заправи, з ослабленими, а то й порваними в зимі організаційними звязками, братись до нової успішної праці? Адже така праця мусить завжди наново починатись і не має ніякої тяглости.

Правда, більшість наших спортових товариств бідна і не може дозволити собі на ведення деяких зимових спортів, які вимагають не тільки доброї волі, але й немалого вкладу готівки. Ці клюби обмежуються здебільша до копаного мяча, і почасти до спортових гор. Але ця причина не оправдує в ніякому випадку зимової бездіяльности.

Не будемо сьогодні зупинятись над програмою праці тих клюбів, які ведуть зимові спорти. Зате звернемо увагу нашим спорт. клітинам, що зимовий сезон можна використати для відповідної фізичної заправи навіть тоді, коли хтось не має змоги чи охоти управляти прегарні зимові спорти.

Щоб тіловиховання сповняло якслід свої завдання, не можна його вважати хвилинною розвагою, особистою приємністю, але слід памятати, що тільки безперервна праця над самим собою може дати відповідні успіхи. А найкращий і для всіх доступний засіб до вдержання на однім рівні тілесної справности — це **руханка**.

Правда, загальним явищем у нашім молодім спорт. житті є дивна непопулярність руханки. Зокрема копуни вживають просто всіх заходів, щоб викрутитись від обовязкових руханкових вправ. Становище не тільки дивне, але і шкідливе.

Для докладности засуймо собі, що нам може дати руханка. 1. Руханка — це доцільно і розумово уложені тілесні вправи, що ними маємо виповнити тілесні недомагання, як напр. вироблення доброї постави, доброго і правильного віддиху, вироблення гнучкости, сили та зручности. 2) Рухові гри й забави — це тілесні вправи, що дають приємну й хосенну розривку, є заохотою до тілесних вправ та незвичайно їх оживлюють. Бачимо, що руханка не тільки доповнює всі прогалини, які існують між поодинокими ділянками спортів, але й може сама дати спортовцеві **повну тілесну справність**.

Одначе руханка, як і інші тілесні вправи, вимагає деякого практичного знання і розумного ведення. Найкращим доказом, яке величезне значіння має руханка для ріжних спортових змагань, є те, що всі европейські держави поставили її на першому місці серед усіх ділянок фізичного виховання. Основою трeнінгу копунів европейських державних репрезентацій є перш усього руханка. В кожнім фаховім підручнику копаного мяча руханка займає почесне місце.

Доказувати потребу руханки для спортовця — це значить доказувати потребу сонця й води для рослин. Тому крайна пора, щоб українські низові спортові клітини закинули раз на завжди традиційну безплановість і непослідовність у своїй праці, виробили собі на кожну пору року відповідну програму діяльности і кожну спортову заправу спирали на руханці.

Зокрема зимова пора — це не час безділля й відпочинку, але навпаки, пора, що її найкраще можна і треба використати для переведення заправи тілесної справности, щоб постійно здержати своє тіло у найкращій фізичній кондиції. Отже до праці, спортовці!

Успіхи І. дружини України за минулий сезон.

В цьогорічній осінній рунді мистецтв Окружної Ліги „Україна" була правдивою ревеляцією, бо ніодин клюб цієї Ліги не може почванитись такими успіхами, як наша дружина. Україна добула рекорд найвищих вислідів, перемагаючи Чувай 12 : 0 та Огніско 8 : 1. Загальне відношення воріт 37 : 8 доказує, що напад України є безконкуренційний у цілій Окружній Лізі. Страчені ворота промовляють у користь оборони і воротаря, які пустили всього 7 воріт у 9 грах.

Україна грала більшість змагань в однаковім складі, що очевидно було теж головною підставою успіхів. Найчастіші зміни відбувались у помочі, де грало 7 змагунів, а саме: Гошовський, Цимбала, Сиротюк, Пазуняк, Скоцень І., Підлісецький, Вішка і Петрів. Найслабшим пунктом нашої дружини була середина помочі, де Гошовський, без сумніву найліпший на цій позиції, грав усього двічі, Цимбала тричі, Петрів двічі, Вішка і Сиротюк один раз. Змінялись також бічні помічники, де місце Сиротюка займав ветеран Підлісецький.

Оборонне тріо грало 8 змагань у складі: Гуцул, Воробець та Олійник. Один раз грав на воротах Босий, один раз пару Воробець—Олійник заступили Скрегота—Скоцень І. Найкращим оборонцем за цілий сезон був без сумніву Воробець. На воротах Гуцул ліпший від Босого, хоч останній допоміг Україні своєю знаменитою грою добути два мистецькі пункти у змаганнях із РКС-ом.

Напад не переходив ніяких замітніших змін і грав у такім складі: Краевський, Скоцень ІІ. (Хомишинець), Петрів, Мікльош і Магоцький. Найбільше воріт стрілив Скоцень (12), який тільки на одних змаганнях із Чуваєм добув 7 воріт. Друге місце займає Петрів, який стрілив 11 воріт, третє Мікльош — 6 воріт, четверте Магоцький — 5 воріт. Троє воріт здобув Воробець із карних копів. Не здобув безпосередньо воріт Краевський, але кілька воріт здобули напасники або з його вільних копів, або з подів. Один раз у мистецьких змаганнях грав у нападі Хомишинець проти Р.К.С.-у.

Україна здобула в 9 грах 14 пунктів, значить, стратила 4, з того два пункти стратила у нерішених змаганнях (з Короною в Самборі і Гасмонеєю). Програла нещасливо єдиний раз 1 : 0 з Чорними. Залишились Україні ще змагання з Ресовією у Ряшеві і з Польонією у Львові, які відбудуться на весну 1937 р.

Успіхи України за минулий сезон у мистецьких змаганнях не були припадкові, тільки були висл̇ідом послідовної і витревалої праці проводу України й самих копунів. Якщо Україна доповнить свій склад у найближчім сезоні кількома новими грачами (два відомі, дуже добрі грачі вже зголосились до України і скріплять її офензивну лінію) і якщо гратиме знову з Гошовським на середині помочі, то напевно буде не тільки найсильнішою дружиною Окружної Ліги, але й повинна добути мистецтво.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Спортові висліди.

КОПАНИЙ МЯЧ

КРАКІВ. **Краков'я — Гарбарня 7:6 (3:1).** Недільні дербі Кракова дали знову перемогу Краковії, яка була в цьогорічнім сезоні правдивою ревеляцією. Гра велася на грищі присипанім снігом. Всеж була вона доволі цікава. В обох дружинах попісувались напади. Глядачів 1.500.

КАТОВИЦІ. **Шлеськ — Ф. А. Ц. (Відень) 4:4.** На сильно засніженому грищі грала репрезентація Шлеська з віденським Ф. А. Ц. До павзи вів Шлеськ 2:1. Щойно в другій половині віденці вирівняли. Глядачів всього 1.500.

ПОЗНАНЬ. **Варта — Легія 2:1 (0:1).**

ДЕБЛІН. **Мадярщина — Ірляндія 3:2 (2:1).** Після високої програної з репрезентацією Англії, Мадярщина направила свою славу перемагаючи Ірляндію.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ПРАГА. **Спарта — Наход 4:2 (2:1).** Цими змаганнями закінчилась осіння мистецька рунда. Мистецтво здобула Спарта. На другому місці стоїть Славія.

СИТКІВКА.

Франція — Данія 5:0. У фінальних сиатківних змаганнях за чашу шведського короля Густава, Франція перемогла Данію 5:0. Франція буде тепер змагатись з власником чаші Швецією.

ГАКІВКА.

КАТОВИЦІ. **Шлеськ — Берлін 6:2 (1:1, 2:0, 3:1).** Шлеська дружина виступила до цих змагань із двома канадійцями Томпсоном і Смітом та грачами ... Берлінська дружина виступила також із ... канадійськими грачами.

КАТОВИЦІ. **Шлеськ — Берлін 6:3 (2:1, 2:1, 2:0).** Недільні змагання знову покінчилися програною берлінської дружини. В обох дружинах найкраще грали ... надійці. В суботу було 3.000 глядачів, а в неділю ...

ПРАГА. **Л. Т. Ц. — Вінер Е. Ф. 2:1 (0:0, 0:1, 2:0).** Змагання малощо не покінчилися програною празької дружини, яка щойно в останній терції запевнила собі перемогу.

ПРАГА. **Спарта — ВЕФ 3:1 (0:1, 1:0, 2:0).** В Спарті виступили канадійські грачі.

АМСТЕРДАМ. **Берлін — Амстердам 2:2 (1:0, 0:1, 1:1).**

БОКС.

СТАНИСЛАВІВ. **Ревера — Рекорд 8:8.** ... змагання покінчились заслуженим нерішеним вислідом. Ревера поробила величезні поступи. В рінґу суддював п. Табара, на пункти п. Вайсер.

ВАРШАВА. **Варшава — Штутгарт 9:7.** ...ні боксерські змагання. Гості нічим не заімпонували ... Перемога варшавської дружини заслужена, а навіть ... ка. Одна пара змагунів взаємно себе знокаутувала, так що обох змагунів вивели поконаними із рінґу.

ПОЗНАНЬ. **Познань — Шлеськ 15:1.** Висока перемога познанської дружини над слабою репрезентацією Шлеська.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Пляни Руси. Після закінчення останньої мистецької рунди, яка випала для ужгородської дружини нещасливо, Русь задумує використати зимовий сезон на відповідну заправу своїх грачів та на ... дружини. Зимову заправу переводитиме абсольвент ... вімбурського курсу Радак. Провід Руси надіється, що під його кермою дружина Руси віднеcе свою ... форму і початок весняного сезону застане ужгородську дружину повну віри у свої сили.

Чехословаччина — Італія. Сензаційні змагання двох найсильніших европейських футболевих репрезентацій відбудуться 13. п. м. Чехословаччина й Італія приготовляються дуже дбайливо до цих змагань. Італія провадить вже навіть у четвер треніг своєї дружини.

Л. Т. Ц. і Спарта поїдуть до СССР. Тому, що в СССР дуже велике зацікавлення зимовими спортами, з Москви до Праги вислали тренера Фівегра, щоб він запросив дві найсильніші празькі гаківкові дружини ЛТЦ і Спарту на турне до СССР. Мабуть обі дружини поїдуть туди з початком весни.

50.000 зол. за програну. Хоч мадярська дружина програла 6:2 з репрезентацією Англії, то фінансово мадяри не вийшли на цім інтересі зле, бо дістали за льондонські змагання більше, як 50.000 зол.

Східна Европа — Західна Европа. Підчас світової виставки у Парижі в 1937 р. відбудуться оригінальні і сензаційні футболеві змагання між Східною і Західною Европою. Всі пертрактації веде у цій справі президент ФІФА п. Рімет.

Польща задержала олімпійську медалю. Польщі здобули були на берлінській Олімпіаді срібну медалю за їзду верхом, але опісля унаслідок протесту Чехів ... медалю Польщі відібрали. Тепер саме вернулась із Парижа польська делегація, що ... олімпійських учасників здобула затвердження олімпійського ...

КОМУНІКАТИ

Нова домівка С. Т. „Україна"

В пятницю 11. п. м. відбудеться в год. 7. вечором відкриття нової домівки С. Т. „Україна". Нова домівка міститься при вул. Сапіги ч. 49 на І. поверсі і має три великі кімнати.

З відчитової салі.

І. Юріїв: ЗИМОВИЙ РЕЙД У 1921 Р.

Виклад виголошений у „Молодій Громаді" у Львові 3. ц. м.

Б. сотник Січових Стрільців п. Іван Юріїв виголосив на сходинах „Молодої Громади", присвячених Героям Базару, реферат про дзугий Зимовий Рейд у 1921 р. ген. Ю. Тютюника на підставі ще досі неопублікованих матеріялів: реферату полк. Р. Сушка і наказів до Повстанчої Армії. Референт зясував загальне положення на Сов. Україні в 1921 р., тягу інтернованих вояків Армії УНР до повстанців, готову до походу на Україну. Рівночасно мали перейти на Україну три групи ґен. Гулого-Гуленка з Басарабії, полк. Палія з Галичини і ґен. Ю. Тютюника з Волині. Вони мали завдання дійти якнайскорше до Дніпра, викликати всенароднє повстання і відтяти червону армію на Правобережжі. Одначе румуни перешкодили ґен. Гулому-Гуленкові перейти з його відділом Дністер, тому він перейшов його тільки з 20 людьми і через те не міг виконати свого завдання. Полк. Палій перейшов Збруч з 600 людьми і скорими маршами посунувся далеко на схід, одначе не злучився з головною групою ґен. Ю. Тютюника, яка 4. XI. перейшла кордон на Волині в силі 900 людей, слабо озброєних й одітих. Після безнастанних боїв, не занявши Коростеня, вже недалеко Києва, група ґен. Тютюника мусіла відступати, безперервно переслідувана кіннотою Котовського. Недалеко польського кордону, під селом Мінки, Котовський окружив зовсім повстанчу групу, з якої врятувалося коло 250 людей. Решта полягла, була ранена або попала в полон. Після суду „чрезвичайної следственної комісії" під Базарем розстріляли 359 полонених.

Зимовий Рейд не вдався тому, бо був спізнений на кілька місяців і якслід непідготований. Большевики знали про нього заздалегідь, бо деякі члени штабу, як ґен. Галкін та інші, мали бути на большевицькій службі. Крім того ґен. Тютюник не доцінював небезпеки і за довго задержався у Мінках, даючи змогу червоним окружити групу. Звіти українських розвідчиків були дуже оптимістичні, та вони не були правдиві, і це причинилося також до невдачі рейду. Одначе він мав велике значіння, бо активізував знову збройну боротьбу з совітською окупаційною владою на Україні.

В дискусії забирали голос: дир. Ю. Шепарович, дир. С. Маґаляс, д-р Щуровський, ред. Р. Купчинський та ін.; опісля відповідав прелеґент, який зазначив, що між учасниками Зимового Рейду були й галичани, як полк. Р. Сушко, Стефанишин, Єндрик, Вахнянин, Гуцало й ін., як це видно зі списку вояків 16. стрілецької дивізії.

Дописи.

КОПИЧИНЦІ.

Свято в честь свщм. Йосафата влаштувала 20. XI. п. р. читальня „Просвіти" в Копичинцях на Куті. В програму свята, яке відбулося в салі Нар. Дому в Копичинцях, увійшли продукції хору при читальні „Просвіти" на Куті під проводом учителя „Рідної Школи" п. Королюка та орхестри Т-ва „Копичинецький Вояк" під проводом п. Зварича, далі вступне слово м-ра А. Трояна і деклямації пп. М. Сафіянівної та Павл. Шпікулівної. Свято стягнуло поважне число громадян. Дохід призначено на будову нового читальняного дому. В той спосіб читальня дала доказ, що неслушні є твердження деяких духовних кругів у Станиславові, що „Просвіта" є протирелігійна. Зновуж улаштування цього свята заходом голови читальні о. Рижевського є дальшим доказом, що духовенство, яке працює по українських національних установах, може виховувати громадян у реліґ. дусі ще краще, ніж це задумує робити в т-вах „Скала", до яких селяни ставляться не дуже прихильно.

Сходини членів Т-ва „Стріла" в честь героїв Базару відбулися 29. XI. п. р. в домівці Т-ва при великій кількости членів. Сходини відкрив п. З. Шведюк. Дуже річевий реферат виголосив заст. голови м-р Федьків, а пп. М. Сафіянівна та Я. Клим віддеклямували присвячені героям Базару творі. Память поляглих ушанували присутні 1-хвилинною мовчанкою. Сходини відбулися в дуже поважному настрою.

СТАНИСЛАВІВ.

Нова торговельна станиця. Перед кількома днями відчинив п. Р. Батюк крамницю з паперами й ґалянтерією. Крамниця робить дуже гарне враження. Всім подобається те, що власник крамниці видирає бльочки ли „Р. Ш.", не чекаючи, аж гість сам упімнеться. Новій станиці бажаємо якнайкращих успіхів! **Б. Л.**

ЗОЛОЧІВЩИНА.

Змагання аматорських гуртків. Дня 22. XI. п. р. відбулись у Золочеві конкурсові змагання аматорських гуртків при читальнях „Просвіти". Змагання зорганізувало філія „Просвіти" в Золочеві, призначуючи 3 нагороди в книжках і картинах для найкращих гуртків. До змагань зголосились 4 амат. гуртки: з Бужка, Коропця, Ремезовець та Закомаря, але цей останній в означеному речинці не явився. Зате похвалити треба подивугідну обовязковість членів амат. гуртка з Коропця, що холодного дня перейшли пішки, хлопці і дівчата, 40 кільометрів поганої дороги зі свого села до міста й назад. Перша цього роду імпреза в Золочеві стягнула до салі Т-ва ім. Шашкевича багато публики. Відрядним обявом була велика кількість міщан і селян, що з запікавленням слідкували за ходом змагань. Імпреза почалась короткою промовою члена конкурсового жюрі Романа Завадовича, що зясував присутнім значіння змагань. Грали пєсу Пирятинського на 5 дій „Їхав стрілець на війноньку". Згідно з вислідом льосування, що відбулось на 2 години перед виставою, I. та II. дію відіграв амат. гурток з Коропця, III. і IV. дію гурток з Ремезовець, V. дію гурток з Бужка. В антрактах приґравала орхестра Т-ва „Сокіл" у Золочеві. Після змагань Оціночна Комісія в складі: проф. Геба, проф. Лоґінський, проф. Лисогір, пп. Ціпецький та Завадович подала вислід конкурсу. Постановлено І-го місця нікому не признавати, зате 2 другі нагороди признано амат. гурткам з Ремезовець і Бужка, а 3-тю амат. гуртковї з Коропця. Комісія взяла під увагу не тільки сценічну гру, але й добір та красу народніх одягів. Про характеризацію та стрілецькі одяги подбала сама філія. Шкода тільки, що до змагань не станули всі кращі гуртки повіту, що далоб справжній образ мистецьких досягнень просвітянських клітин золочівського повіту.

Олена Завадовичева.

В місяці грудні засвідчімо перед цілим культурним світом нашу глибоку пошану для Матері-Просвіти. Засвідчім, що вона таки наша власність, що ми всі, цілий нарід, стоїмо непохитно на сторожі освітніх змагань та підтримуємо її морально і матеріяльно. Всі від найбіднішого до найбагатшого спішім з „Даром Просвіті"!

Нові книжки й журнали.

СВІТЛО Й ТІНЬ. Рік IV., число 10—11 за жовтень листопад 1936. Зміст: Ярослав Масляк: Альбом У. С. С — О. Кей: Наука фотографії для новиків. Який апарат виберемо? — Р. Мирович: Мобілізуймося на виставу! — Інж. О. Бринський: Мистецтво, ремесло чи наука? — С. Кравців: Рецепти знавників. — Інж. Борис Б. Іваницький: Цікавий спосіб обернення неґативу в позитив. — В. Пронь: Як зробити найпростіший фотоапарат? — Новини фотопромислу. — Що читати? — З нашого досвіду. — Сьома виставка української фотографії.

У виказі „Дару Просвіті" нехай не забракне нікого з нас. Складанням датку на „Дар Просвіті" докажім, що „Просвіта" всім нам дорога!

Театри.

Великий Театр:

Вівторок, 8. XII. год. 3.30 попол., ціни найнижчі, „Пані Президентова“; год. 8. веч. „Борис Годунов“.

Середа, 9. XII. год. 7.30 веч. „Гассан“, вистава закуплена.

НА СВ. МИКОЛАЯ ТІЛЬКИ ПРАКТИЧНІ ДАРУНКИ у фірмі „ДІМ ВОЛІЧКИ“, Сикстуська побіч Брами. — На складі: Рукавички, панчохи, білля, шалики, вовна на светери.

Кіна.

АПОЛЬО: „Чардаш — Токай — Кохання“.

АТЛЯНТИК: „У тіні самітної сосни“ із Сильв. Сідней.

ВАНДА: „Давид Копперфільд; „Генерал Ченг“.

ҐРАЖИНА: „Одна із тисячі“ з Март. Еґерт.

КАСІНО: „Я невинний“

КОЛІСЕЙ: „Сини пустині“, „Потопа за тіню“.

КОПЕРНИК: „Антін Адверз“.

МАРУСЕНЬКА: „Антін Адверз“.

МЕТРО: „Граф Монте Хрісто“ (дві серії разом).

МІРАЖ: „Любощі“ (на осн. Шніцлера).

МУЗА: „Пастер“, Пауль Муні.

ПАКС: „Їх екселенція шофер“.

ПАЛЯС: „Жайворонок“ (на осн. Легара) з Мартою Еґерт.

ПАН: „Вірли на припоні“, „Веселе подвір'я“.

РАЙ: „Малі жіночки“.

СВІТ: „Малий ковбой“.

СТИЛЕВЕ: „Почалося від цілунку“, ревія „Ходи до одного“.

ТОН: „Генерал Суттер“.

УТІХА: „Додик на фронті“ і ревія“.

ХИМЕРА: „Веселий Донжуан.

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

Франценсбад — Марієнбад — Теплице.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 8. грудня 1936.

Відень (506,8) 8.00 Орг. музика, 11.20 Тріо на скр., альтівку та віольонч. ц-моль Бетовена, 13.00 Розр. концерт, 15.40 Камер. музика, 17.20 Барвні мельодії, орх., Ґреґоріґ сопран, 19.40 Твори Людв. Ґрубера, 22.30 Розр. музика, **Прага** (470,2) 8.00, 11.05 Концерт, 15.00 „Ріґолето“ оп. Вердія, 19.20 „Наша батьківщина у співі й танку“, орх., хор, солісти, **Париж** (1648) 18.30 Концерт, 21.45 Вечір пісенькарів, **Білгород** (437,3) 17.20 Концерт, 18.05, 19.30 Нар. пісні, 19.50 Сп. рециталь, **Берлін** (356,7) 16.30 Концерт солістів, сопр., барит., 2 форт., 19.15 Камер. твори Вебера, скр., форт., **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Нім. пісні в супр. кларнету, форт., **Мінхен** (405,4) 12.00 Концерт, 16.50 Концерт молодих талантів, сопр., альтівка, форт., 20.10 Лір. муз. авдиція, **Будапешт** (549,5) 12.30 Концерт оп. орх., 15.45, 22.10 Циганська музика, 19.00 Сальонова музика, **Мілянo** (368,6) 12.40 Орх. концерт, 17.15 Танк. музика, 22.00 Комедія, опісля танк. музика,

Середа, 9. грудня 1936.

Відень (506,8) 17.05 Сучасна музика, 19.30 Пори року, ораторія Гайдна, Ел. Шуман сопран, Каленберґ тенор, Альзен бас, хор, 22.20 По-віденськи веселі мельодії, **Кошиці** (259,1) 18.15 Словацькі нар. пісні, **Прага** (470,2) 20.05 Симф. концерт, 21.40 До життя, Піхові пісні, 22.15 „Лямфінарисо“, оп.-балет Векія, **Париж** (1648) 12.00 Орх. концерт, 17.00 Сп. рециталь, 21.00 Форт. рециталь, 21.45 „Море“ драма Жлісна, **Білгород** (437,3) 17.40 Нар. музика, 20.30 Година гумору, 22.30 Танкова музика, **Берлін** (356,7) 8.20 Форт. музика, 14.15 Легка музика, 16.45 Три віртуози: Серґ. Рахманінов форт., Гельмер віольонч., Сентґерґі скр., **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Вівторок, 8. грудня 1936.

8.00 Сигнал часу, 8.03 Музика з гр. пл., 8.50 Ранішній денник, 10.30 Легка музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симф. концерт; у перерві ок. год. 13.00 Фільмовий огляд, 14.00 Мікрофон на Кашубах, 14.30 Танки та пісні: орх., хор, скрипка, спів, 15.30 Памятний міст, діальог для села, 15.55 Скринька ПКО, 16.10 Рекламовий концерт, 16.25 Гутірка для дітей: Найгарніший дарунок, 16.35 Великопольський водоворот, 17.05 Говорена повість: „Будні пп. Ковальських“, 17.20 Концерт орх. мандоліністів, 18.15 Прикраси ялинки, гутірка для ст. дітей, 18.30 Монольог, 18.40 Скр. соната Бетовена, форт., скрипка, 19.00 Чи жінка, що має родину повинна фахово працювати, 19.20 Марусині іменини, концерт орх., 20.00 Спорт у містах і містечках, 20.10 Актуальна гутірка, 20.25 Трансмісія з Англії: Концерт театр. орхестри, ревієвий хор, солісти, 21.45 Вечірній денник, 21.55 Актуальна гутірка, 22.00 Муз. легенда, гр. пл., 22.30 Чвертьгодина української поезії в опр. Тад. Голендра, рецитує Вол. Красновецький, 22.45 Танкова музика з гр. пл.; у перерві Останні вістки.

Середа, 9. грудня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на днні, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для шкіл: Як це буває в грудні, Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Народні мельодії, з гр. пл., 12.40 Ранішній денник, 12.50 Гігієна зимового одягу, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Еспанська пісня в гр. пл., 15.45 Технічна скринька, 15.55 Балетова музика з гр. пл., 16.10 Історичні загадки для старших дітей, 16.30 З великої естради, гр. пл., 17.00 Відчит, 17.15 Концерт кавалерійської орх., на вступі промова ген. Венявн-Длугошевського.

Радіокутик.

РАДІОВІ АКТУАЛІЇ.

Конкурс орхестри мандоліністів.

„Польське Радіо“ організує новий конкурс, в якому рішальний голос матимуть радіослухачі. Це буде 8. грудня в год. 17.2 конкурс на найкращу орхестру мандоліністів. Кожна з радіостацій „Польського Радія“ представить слухачам свою найкращу орхестру мандоліністів, а радіослухачі виберуть апосеред них ту, яку вважатимуть за найкращу.

Европейський концерт з Англії.

8. грудня о год. 20.25 надаватиме англійська радіофонія европейський концерт. Тим разом слухачі не почують „поважної“ музики, але високого рівня „легку“ музику. Виконавцями будуть: театральна орхестра, ревієвий хор і солісти.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно —продажа: Бельги бельг. 90.05, 89.62, Дол. американські 5.31.50—5.28.50, долари канад. 5.31 — 5.28, Фльорен гол. 289.95 — 287.55. Франки фр. 24.77 — 24.63. Франки швайцарські 122.35—121.55, Фунти англ. 26.06—25.92. Гульд. данц. 100.20 — 99.80. Кор. ч. 17.80—17.40, Кор. дан. 116.29—115.45, Кор. норв. 130.88 — 130.10, Кор. шв. 134.28 — 133.30, Ліри італ. 25.00 — 24.50, Марки фінл. 11.49 11.00, Марки нім. 122 — 116. Шил. австр. 94.00—93.00. Марки нім. срібні 120 —114.

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 7. ц. м.

Ціни за 100 кг. дюзом, льоко вагонстація заладовання:

	льоко ст. заладов.:
Пшен. збірна 750 гр/л 5%	21.50—22.00
Жито збір. 693 гр/л. 3%	17.00—17.25
Ячмінь пашн. 621 гр/л. 4%	18.25—18.35
Овес легко залощ. 444	13.00—13.25
Овес не задощ. 456	13.75—14.00
Гречка 10%	19.50—20.00
Кукурудза жовта	14.75—15.00
Кукурудза червона	16.00—16.25
Коноп. сімя	32.00—32.00
Соняшникове сімя	32.25—32.50
Насі ниндену 95%	40.00—41.00
Фасоля корона руч. в. з м. 42	53.00—54.00
Фасоля „Різен“ руч. виб. з м.	40.00—41.00
Фасоля шмальц. руч. виб. з м.	40.00—41.00
Фасоля шмальц. спец. ручно вибир. з міш.	42.00—46.00
Фасоля краса рафована	26.00—27.00
Фасоля цукр. ручно виб.	31.00—32.00
Конюшина червона	100—105
Конюшина вільна від канянки	115—120
Конюшина вільна від канянки 96 проц. чистоти	120—125

Кукурудза подешевіла на 25 сот., ціни інших продуктів незмінені. Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 7. грудня п. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. 1 без опакування	3.00 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно в бочк. опакуванням	3.00 „
1 кг. масла експорт. включно в експортовим опакуванням	3.05 „
1 л. молока	0.19 „
1 к. яєць	5.40 „

Тенденція на масло звишкова, на молоко та яйця сильна.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 7. XII. п. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці льоко подвір'я птахо-масарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., повногруді, не худі	1.10 зол.
Індики I. кл., повногруді, не худі	1.00 „
Курята I. кл. біло й жовтоніжки, без острішок, до ваги 1.60 кг.	0.90 „
Курки I. кл., товсті, без остріг, без напинку на ногах, щойно від 1.80 кг. вгору	0.90 „
Качки товщені I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	0.90 „

Слабших сортів від вище поданих, не приймає.

При грипі, простуді, дріжах, ломи в кістках зазнаєно полекші, зажиаючи таблетки ТОҐАЛЬ. Тоґаль спричинює спадок горячки і втихомирює болі. Можна дістати в найближчій аптиці.

ОПОВІСТКИ.

Ольга Стецюк і Володимир Лициняк замісць окремих повідомлень про своє вінчання складають 25 зол. на „Українську Захоронку“. 3216

У Приватній Українській Гімназії С. Міляшкевича в Кремянці вакують посади учителів: 1) учителя фізики (навчання в українській мові) й географії (навчання в польській мові); 2) Учителя руханки і ручних праць. Вимагається повні кваліфікації. Кандидати повинні зголошуватись листовно до Дирекції Гімназії. Адреса Гімназії: Кремянець, ул. Перацького 28.

Дирекція Гімназії.

3201 2—3

КОНКУРС.

Рада Філії Т-ва „Сільський Господар“ у Збаражі прийме з днем 1-го лютого 1937 р. Інжиніра-агронома. Зголошення із даними про відбуту практику слати на адресу: Д-р Павло Таращук, Збараж. Неприняті зголошення залишуться без відповіді. 3203 2—3

КОНКУРС.

Український Народний Банк у Збаражі прийме з днем 1. січня 1937 р. урядовця добре обізнаного з банковими справами. Зголошення враз з інформаціями про відбуту практику вносити до Дирекції Банку до дня 15. грудня п. р. Кавція вимагана. Платня за умовою. Неприняті зголошення залишуться без відповіди. 3212

КУПНО-ПРОДАЖА

НАШЕ МЕШКАННЯ — наша приємність. Фіранки, декорації кімнат за безцін. Фрайліх, Сикстуська 21. 2679 22-7

ХРИСТІЯНСЬКА КОНФЕКЦІЯ для Пань поручає костюми і плащі вже від 35 зол. Львів, Ринок 26 у крамниці Ендерсa. 2926 38 60

КУПЛЮ „Історію України“ Грушевського. Оферти до Івана Сеника, Стрий, вул. Дрогобицька 50. 3211 2-2

ПРОДАМ борову лацпугову до моху ваги 100 кг. Відомість у Івана Сеника. Стрий, Дрогобицька 50. 3211 2—2

НА МИКОЛАЯ І РІЗДВО прегарні дитячі одяги купите у фірмі **„ЛІДІЯ“** пл. Смольки, напроти кіна Марусенька. — Ціни ерізові. 3215 —7

ВИСОКОГІРСЬКИЙ лікувальний мід першої якости можна набувати в пасіці в Остодорі к. Підлютого у 5 кг-нових пушках в ціні по 3 зол. за 1 кг. Софія Гаваньська і С-ка, Остодір, почта Перегінсько. 3220 1—5

НАУКА

ВЕЧІРНІ КУРСИ КНИГОВОДСТВА: Книговодство торговельне, промислове, банкове, обезпеченеве, рільне, податки, і книговодство, організація підприємств. Вписи: Школа Економічно-Торговельна, пл. Стрілецька 8, від 5—7. 3206

РІЖНІ

ДИНАМО-МАШИНИ, сильники, магнети, направляє скоро, дешево. Виконує роботи: токарські, гризарські (фрезування). Стемпковський, Львів, Св. Михайла вісім (бічна Косцюшка). 3139 2—3

СТАРУ БІЖУТЕРІЮ, срібло купує ювилір Розлажевський Академічна 2 (Готель Жоржа). Оцінка безплатно. 3034 5—5

ЗОЛОТІ та срібні вироби, перстенці, шлюбні обручки тощо продає дешево славнозвісна католицька фірма **ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ,** Львів, площа Марійська ч. 5. Полагоджує всякі направки. 3032 8—30

РОЗПИЛЯЧІ до кольонських вод направляє фірма **„ТЕНЧА“**, Львів, Рейтана 2. тел. 225-27. 3174 6—10

ВІДНОВЛЯЮ хемічною масою на сухо стелі, стіни мальовані і тапетовані дуже дешево. Зголошення до Адміністрації під „Українець“. 3221 1—1

АДВОКАТ

Д-р Володимир Лициняк

мешкає тепер

ЛЬВІВ, вул. НАБЕЛЯКА (бічна) 26. II.

3216 Телеф. 289-23.

Незрівнянний в якості пудер і крем ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ завдяки якому стає шкіра ОКСАМИТНО-МАТОВА. Ціна коробки з пушком зол. 1.25

Рік основ. 1904. Телефон 213-95.

ВИРІБ І ВЕЛИКИЙ СКЛАД **КОРСЕТІВ, ЧЕРЕВНИХ ПОЯСІВ І НАГРУДНИКІВ** по найновіших париських і брюссельських кроях.

Я. ШРАЙБЕР

ЛЬВІВ, ГЕТЬМАНСЬКА 6.

Ціни фабричні.

(НЕ ФАРБА) привертає сивому волоссю первісний **колір**

НА ДОВГІ ЗИМОВІ ВЕЧОРІ поручаємо:

	зол.
„Наука Сектантів, а Кат. Церква“	4.00
„Народні Вишивки“ до хрест. роботи	2.—
„Монограми“ до хрест. вишивання	1.—
„Євангелики без маски“	1.50
„Новий Колядник“	0.60
„Малий Колядничок“ з нотами	0.60
„Ірод Великий“, різдвяна песа	1.25
„Вертеп“ для колядників	0.60
„Месія“, різдв. песа	0.80
„Святомиколаївські вечерниці“	0.80
„Чудо св. Миколая“	0.60
(Різдвяні листівки по 6 зол. сотня).	—

Замовлення і гроші слати на адресу: Г. Ганулян, Львів, вул. Ольшевського 11. 3215 1—2

Приписові друки і книжки до вжитку часописів

які кожне видавництво мусить відновити в новим роком для почтового уряду можна купити в Адміністрації „Діла“ Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 шт. 6 сот.

Gazetowa książka nadawcza оправлена (130 карток) зол. 2.50

Książka rozsyłkowa на 480 урядів, оправлена зол. 2.50; на 960 урядів оправлена зол. 5.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.